

;Dopňující údaje:

0	6/2012	1.vydání	Mgr. Fialová v.r.	Mgr. Fialová v.r.	Mgr. Bussinow, Ph.D. v.r.	Mgr. Bussinow, Ph.D. v.r.
Rev.	Datum	Popis	Vypracoval	Kreslil/psal	Kontroloval	Schválil
Objednatel: Obec Hora sv. Šebestiána Hora sv. Šebestiána 3 431 82, Hora sv. Šebestiána					Souprava:	
Zhotovitel: ECOLOGICAL CONSULTING a.s. Na Střelnici 48, 779 00 Olomouc tel: 585 203 166, fax: 585 203 169 e-mail: ecological@ecological.cz						
Projekt: „Územní plán Hora Svatého Šebestiána“ – návrh zadání územního plánu ve smyslu zákona č. 183/2006 Sb.					Číslo projektu:	411/11057
					VP (HIP):	Mgr. Fialová
					Stupeň:	
KÚ: Ústecký	OÚ: Hora Svatého Šebestiána				Datum:	6/2012
Obsah: VYHODNOCENÍ VLIVŮ návrhu zadání územního plánu na udržitelný rozvoj území část B -posouzení vlivů koncepce na lokality NATURA 2000 dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění					Archiv:	
					Formát:	
					Měřítko:	
					Část:	-
					Příloha:	-

Objednatel: Obec Hora sv. Šebestiána
Hora sv. Šebestiána 3
431 82, Hora sv. Šebestiána

Zpracovatel: Ecological Consulting a.s.,
Na Střelnici 48, 779 00 Olomouc
e-mail: ecological@ecological.cz ; www.ecological.cz

Červen 2012

Mgr. Martina Fialová

Prvotní dokumentace je uložena v archivu objednatele.

Rozdělovník:

1.- 3. výtisk, 1. digitální verze: Obec Hora sv. Šebestiána, č.p. 3, 431 82
00. výtisk: 0 digitální verze: Ecological Consulting a.s.

Řešitelský kolektiv:

Mgr. Martina FIALOVÁ – ochrana přírody, botanika, biotopy

- autorizovaná osoba ke zpracování biologických hodnocení dle §67 zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (rozhodnutí Ministerstva životního prostředí č.j. 76966/ENV/10/4901/610/10)

- autorizovaná osoba k provádění posouzení podle §45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (Natura 2000) (rozhodnutí Ministerstva životního prostředí č. j. 77466/ENV/10-2360/630/10)

Ecological Consulting a.s., Na Střelnici 48, 779 00 Olomouc, tel. 585203166

O B S A H :

1. Úvod.....	5
2. Stručný popis koncepce	6
3. Identifikace a charakteristika dotčených lokalit	9
4. Hodnocení vlivů koncepce na EVL a PO	26
5. Závěr	39
6. Literatura.....	41

1. Úvod

Předkládané Posouzení vlivů koncepce na lokality soustavy NATURA 2000 dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále též hodnocení), t.j. na evropsky významné lokality a ptačí oblasti, tvoří část B Vyhodnocení vlivů návrhu zadání územního plánu obce Hora Svatého Šebestiána na udržitelný rozvoj území, jak je to požadováno přílohou č.5 vyhlášky č. 500/2006 Sb., v platném znění. Toto Posouzení je ve smyslu stavebního zákona nedílnou součástí posuzované koncepce, tj. návrhu zadání Územního plánu obce Hora Svatého Šebestiána, neboť orgán ochrany přírody svým stanoviskem nevyloučil vliv na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast.

Zadavatelem díla je Obec Hora sv. Šebestiána (Hora sv. Šebestiána 3, 431 82, Hora sv. Šebestiána) zastoupená starostou obce Janem Koutským. Hodnocení je zpracováno na základě stanoviska Odboru životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Ústeckého kraje, který ve svém stanovisku ze dne 1.7.2011 (č.j. 1664/ZPZ/2011/UP-633) (Příloha 1) nevyloučil významný vliv návrhu zadání územního plánu Hora Svatého Šebestiána na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti.

Cílem naturového hodnocení je zjistit, zda koncepce (v tomto případě návrh územního plánu ve smyslu zákona č. 183/2006 Sb., v platném znění) může mít významný negativní vliv na předměty ochrany a celistvost uvedených lokalit.

Jako podkladový materiál k vypracování tohoto naturového hodnocení byl použit Návrh zadání Územního plánu Hora Svatého Šebestiána ze dne 26. května 2011, doplněný v říjnu 2011, a mapové podklady Vymezení ploch s rozdílným způsobem využití (Komrska 2011), Výkres záměrů (Komrska 2011) a Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána (Bořík 2011). Návrh zadání územního plánu Hora Svatého Šebestiána byl projednán a schválen usnesením Zastupitelstva obce Hora Svatého Šebestiána dne 20.3. 2012. Při zpracování naturového hodnocení bylo přihlédnuto i k naturovému posouzení, dokumentaci, posudku a expertnímu posudku zpracovaných pro jeden z dílčích záměrů posuzované koncepce - Větrná farma Hora Sv. Šebestiána a větrná farma Křimov, příp. Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána (Kuras 2009, Motl et Hapštáková 2010, Kopečková 2011, Bílek 2011).

V červnu 2011 proběhl terénní průzkum jednotlivých dotčených ploch a jejich okolí, zároveň proběhla i schůzka s místostarostkou obce Hora Svatého Šebestiána – Lenkou

Štelcichovou. V červnu 2011 se uskutečnila i schůzka s Bc. Vítem Tejrovským, kontaktní osobou pro PO Novodomské rašeliniště - Kovářská. Posuzovaná koncepce byla konzultována s další autorizovanou osobou pro naturové hodnocení Mgr. Milanem Bussinowem PhD.

Hodnocenou koncepcí je návrh zadání územního plánu obce Hora Svatého Šebestiána. Jedná se o speciální koncepci ve smyslu ustanovení § 10 i zákona č.100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění. Obsah „Vyhodnocení vlivů“ této koncepce je předepsán v příloze č.5 vyhlášky č. 500/2006 Sb., v platném znění.

Důvodem pro vypracování Vyhodnocení vlivů na území NATURA 2000 je skutečnost, že uvedená koncepce, jakožto územně plánovací dokumentace, podléhá vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území.

Hodnocení je v souladu s dikcí ustanovení §45i zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění. Jeho formální členění bylo navrženo s přihlédnutím ke specifické hodnocené koncepci a k platným metodickým pokynům MŽP. Přihlédnuto již bylo i k návrhu Aktualizace metodiky hodnocení vlivů podle §45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, z listopadu 2009.

Podrobnější informace o posuzované koncepci a výkres záměrů územního plánu Hora Svatého Šebestiána jsou obsaženy v dokumentaci Vyhodnocení vlivů na životní prostředí (část A).

2. Stručný popis koncepce

Vlastní Návrh zadání územního plánu Hora Sv. Šebestiána zpracoval Ing. arch. Jaroslav Pachner, Architektonický ateliér, 2011. Návrh zadání územního plánu Hora Svatého Šebestiána byl schválen usnesením Zastupitelstva obce Hora Svatého Šebestiána dne 20.3. 2012. Koncepce se týká k.ú. Hora Svatého Šebestiána, Jilmová, Nová Ves u Křimova a Pohraniční.

Návrh zadání územního plánu respektuje Politiku územního rozvoje (PÚR) schválenou usnesením vlády č. 929 ze dne 20.7. 2009 (PÚR 2008), Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje (ZÚR 2011) a z nich vyplývající kritéria a podmínky pro rozhodování v území a dále úkoly pro územní plánování stanovené pro SOB 6 (Specifická oblast Krušné

hory). Mezi republikové priority územního plánování patří mimo jiné i respektování veřejných zájmů, např. ochrany biologické rozmanitosti a kvality životního prostředí, zejména formou důsledné ochrany zvláště chráněných území, lokalit soustavy Natura 2000 atd. Mimo další úkoly vyplývá pro územní plánování i regulace výstavby větrných elektráren včetně souvisejících zařízení jako přístupových komunikací a vyvedení energetického výkonu.

Rozvoj území obce Hora Svatého Šebestiána je stanoven pouze v jedné variantě řešení. Charakter obce je specifikován jako klidové obytné sídlo, kde zůstane zachována stávající urbanistická struktura území. Na území obce se bude rozvíjet pouze sídlo, v oblasti Pohraniční a Jilmová bude vymezen příhraniční veřejný prostor. Ve volné krajině nebudou zakládána žádná sídla. V místní části Nová Ves bude vymezena plocha nerušící výroby a služeb pro rozvoj drobného podnikání v obci.

Rozvoj území bude v maximální míře soustředěn na plochy bydlení, např. při dostavbě proluk zastavitelného území, plochy smíšené obytné a plochy rekreace. Obec je tvořena místními částmi - Horou Svatého Šebestiána, Novou Vsí u Křimova, Jilmovou a Pohraniční.

Další rozvoj místní části Hora Sv. Šebestiána je plánován v pravoúhlé uliční síti, v severní části obce bude vymezen veřejný prostor s možným umístěním objektů veřejné vybavenosti obce, na který bude na severním svahu navazovat lyžařská sjezdovka. Prostor hřbitova s navazující nezastavěnou částí obce bude přeměněn na veřejnou zeleň s klidovým charakterem. Nové plochy smíšené obytné a plochy bydlení a plochy pro občanské vybavení budou umístěny v západní a jižní části obce. Plochy hraničních přechodů pro pěší Jilmová a Pohraniční budou vymezeny jako příhraniční veřejný prostor obce pro objekty a zařízení související s důstojným nástupem do ČR. Dále bude vymezeno umístění stožárů větrných elektráren. Chráněn bude koridor komunikace I. třídy I./7 ve směru sever – jih ve stávající trase a v rezervě v navrhovaném východním obchvatu Hory Sv. Šebestiána. ČS PHM v severní části obce zůstane zachována, na ni naváže plocha pro vyprošťovací vůz.

Díličí záměry návrhu zadání územního plánu místní části Hora Svatého Šebestiána:

- S1 – plocha občanského vybavení – veřejný prostor obce – 1,3858 ha
- S2 – plocha pro bydlení – 1,5559 ha
- S3 – plochy smíšené obytné – 4,6470 ha
- plocha občanského vybavení jižně od ČS PHM v obci Hora Sv. Šebestiána, dél komunikace I/7
- sjezdovka – 0,5894 ha
- rezerva – pro případný další rozvoj – 4,5 ha

- hřbitov – plocha občanského vybavení – parková zeleň
- silniční obchvat obce
- stožáry větrných elektráren – parcely 614/4 (1 stožár), 457/3 (1 stožár)
- P1 – Pohraniční, J1 – Jilmová – veřejný prostor obce – cca 2,2 ha
- plocha pro vyprošťovací vůz navazující na ČS PHM severně od jádra obce

V místní části Nová Ves bude regenerován opuštěný zemědělský areál a vytvořen zde veřejný prostor, případně bude připojen k plochám smíšeným obytným. V severní části území bude vymezena plocha pro bydlení s postupným rozvojem dle stanovené etapizace. Podél původní silnice bude oboustranně obnovena ulicová smíšená obytná zástavba. Zaniklé stavby ve východní části obce budou vymezeny pro nerušící výrobu a služby. Budou vymezeny plochy pro umístění stožárů větrných elektráren, včetně přístupových komunikací. V jižní části území bude ze změny č.2 převzata pozice ploch pro dopravu včetně definovaných podmínek jejich využití.

Díličí záměry návrhu zadání územního plánu místní části Nová Ves:

- V1 – plocha pro bydlení – 5,8926 ha
- V2 – plocha občanského vybavení – veřejný prostor obce – 3,2952 ha
- V3 – plochy výroby a skladování – nerušící výroba a služby – 3,1555 ha
- V4 – plochy smíšené obytné – 0,5519 ha
- obnovení ulicové smíšené obytné zástavby podél původní silnice – 0,7800 ha
- Z1 – 3 - plochy pro dopravu
- stožáry větrných elektráren – parcely 542/1 (5 stožárů), 438/1 (2 stožáry), 575/1 (1 stožár), 387/1 (1 stožár), 698/1 (1 stožár), 853/2 (1 stožár), 867/1 (1 stožár), 924 (1 stožár), 144/1 (1 stožár)

Z výše uvedených díličích záměrů leží přímo v území EVL Novodomské a polské rašeliniště plochy Jilmová a Pohraniční, které mají sloužit jako příhraniční veřejný prostor obce pro objekty a zařízení související s důstojným nástupem do ČR. S EVL svou severní hranicí přímo sousedí také plocha územní rezervy.

Na území PO Novodomské rašeliniště – Kovářská leží 5 stožárů větrných elektráren (Š11, Š14, Š15, Š17, Š18), které jsou navrženy západně od obce. Další stožár VTE Š12 leží přímo na hranici PO. Severovýchodně od centra obce jsou navrženy stožáry VTE Š1, Š2, Š3, Š4, Š6 a Š7 v návaznosti na PO, v blízkosti historického tokaniště a poblíž biotopů vhodných pro předmět ochrany PO. Územím PO prochází i část navrhovaného obchvatu

obce.

Na území EVL i PO se nachází i plocha pro vyprošťovací vůz navazující na zastavěnou plochu ČS PHM severně od jádra obce.

V předkládaném Hodnocení nelze očekávat stanovení konkrétních zmírňujících či kompenzačních opatření v uvedeném smyslu, vzhledem k tomu, že záměry nejsou dostatečně upřesněny. Toto je úloha navazujících hodnocení, zejména ve fázi posouzení záměrů podle zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění.

Cílem tohoto Hodnocení by tak mělo být upozornění na závažné střety koncepce s územími evropsky významných lokalit a ptačích oblastí a předměty jejich ochrany v rovině stanovení koridorů a rozvojových ploch místního významu. Toto by mělo v budoucnu sloužit k upřesnění variant (územních, technologických a technických) jednotlivých záměrů v případě, že se vůbec o průchodné varianty bude jednat, t.j. že veřejný zájem bude výrazně převažovat nad zájmy ochrany přírody.

3. Identifikace a charakteristika dotčených lokalit

Mezi území chráněná na základě mezinárodních úmluv řadíme mj. lokality soustavy Natura 2000 – ptačí oblasti a evropsky významné lokality. Ochrana lokalit, které jsou v rámci České republiky zařazeny do soustavy Natura 2000, je v dnešní době zakotvena v platné legislativě, v tomto případě v novelizovaném zákonu č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

U záměrů a koncepcí, u kterých příslušný orgán ochrany přírody nemohl ve svém stanovisku vyloučit možný významný vliv na lokality soustavy Natura 2000, je třeba provést posouzení autorizovanou osobou v souladu s ustanoveními § 45 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění.

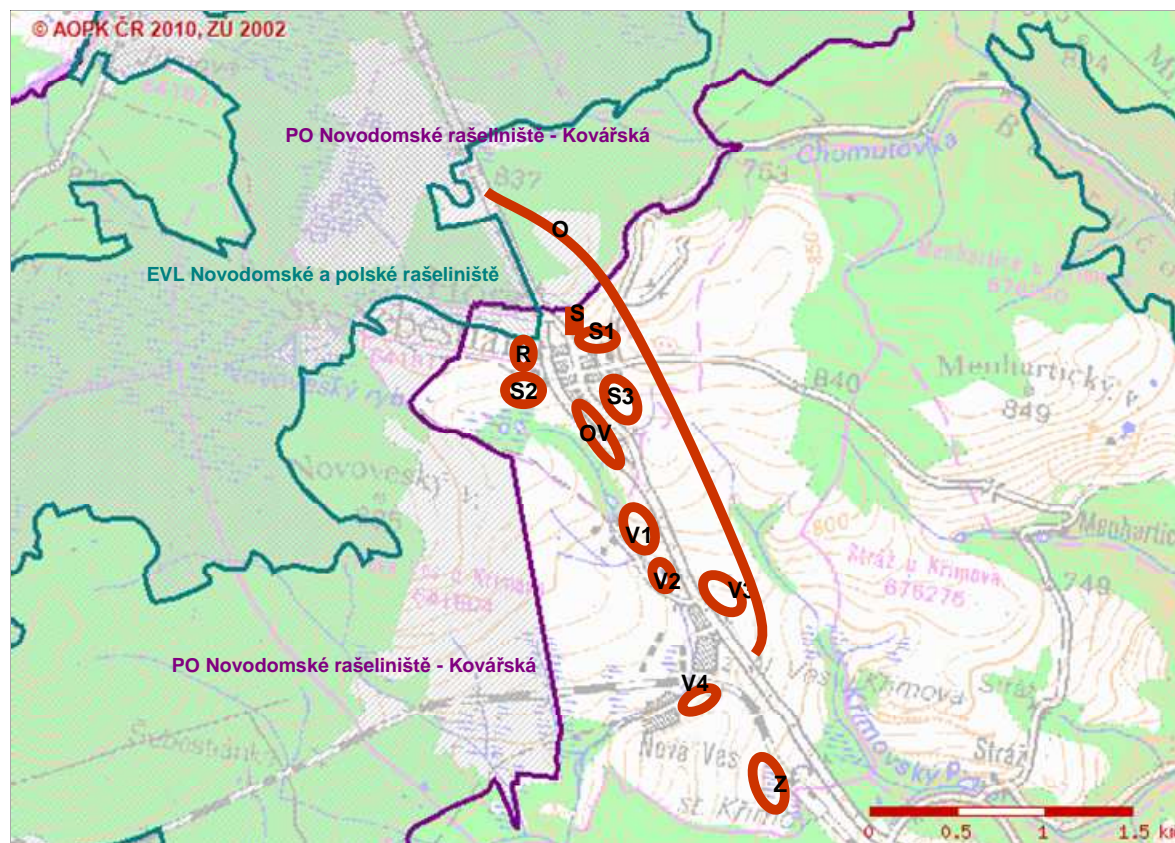
Jak je patrné ze situace (Obr. 1, 2), posuzovaná koncepce se dotýká dvou lokalit soustavy Natura 2000, jedná se o Evropsky významnou lokalitu **Novodomské a polské rašeliniště** (CZ0420144) a Ptačí oblast **Novodomské rašeliniště - Kovářská** (CZ0421004).

Z dílčích záměrů leží přímo v území EVL a PO plochy Jilmová a Pohraniční, které mají sloužit jako příhraniční veřejný prostor obce pro objekty a zařízení související s důstojným nástupem do ČR. Na území EVL i PO zároveň se nachází plocha pro vyprošťovací vůz, která navazuje na zastavěné území ČS PHM umístěné severně od jádra obce (Obr. 2).

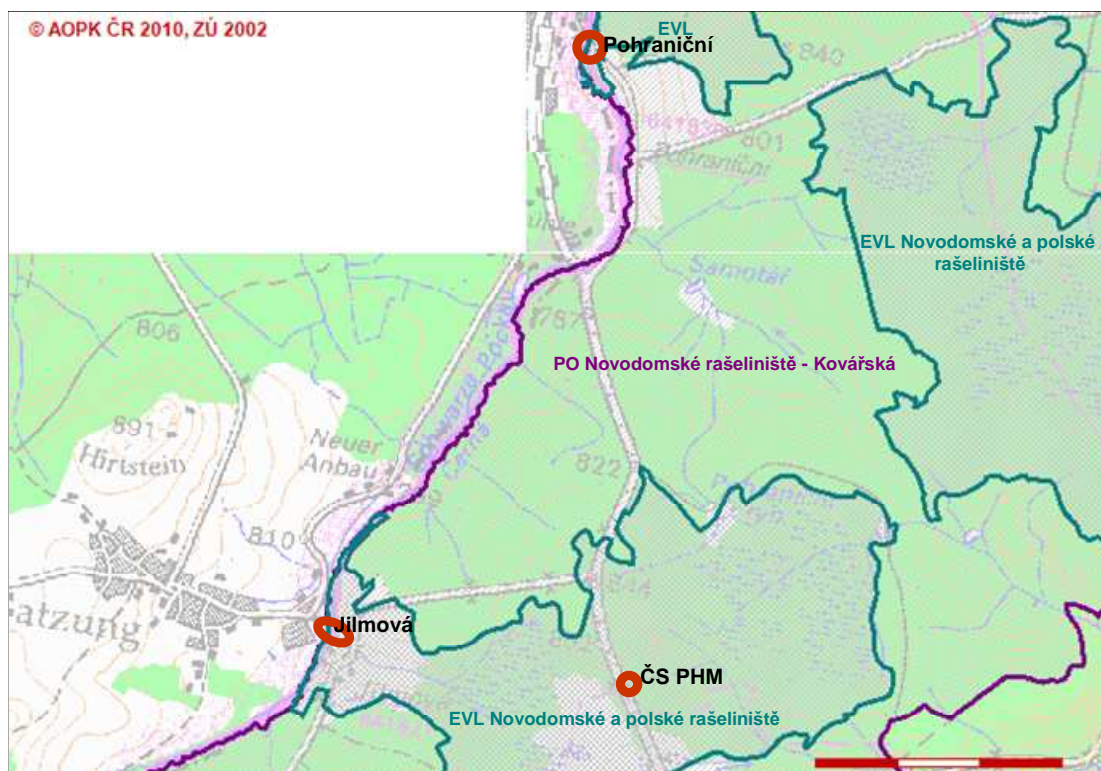
S EVL svou severní hranicí přímo sousedí také plocha územní rezervy a jedna z ploch pro umístění větrných elektráren (Obr. 1).

Přímo na území PO Novodomské rašeliniště – Kovářská leží 5 stožárů větrných elektráren Š11, Š14, Š15, Š17 a Š18. Další stožár VTE Š12 se nachází přímo na hranici PO. Další stožáry větrných elektráren Š1, Š2, Š3, Š4, Š6 a Š7 jsou umístěny v návaznosti na PO severovýchodně od centra obce, v území s historickým výskytem části populace předmětu ochrany PO. Zbývající stožáry VTE Š8, Š9 a Š10 jsou umístěny východně (Obr.3). Územím PO prochází část navrhovaného obchvatu obce a s PO hraničí i plocha určená pro sjezdovku (Obr. 1).

Obr. 1: Umístění lokalit soustavy Natura 2000 ve vztahu k posuzované koncepci (Přibližný rozsah jednotlivých ploch je vyznačen červeně, O – obchvat obce Hora Sv. Šebestiána, R – rezerva dalšího rozvoje, S – sjezdovka, S1, V2 – plochy občanského vybavení, S2, V1 – plochy bydlení, S3, V4 – plochy smíšené obytné, V3 – plochy výroby a skladování, Z – plochy pro dopravu, OV – plocha občanského vybavení)

Obr. 2: Umístění lokalit soustavy Natura 2000 ve vztahu k posuzované koncepci (Přibližný rozsah jednotlivých ploch je vyznačen červeně, lokality Pohraniční a Jilmová vymezeny jako plochy příhraničního veřejného prostoru obce pro objekty a zařízení související s důstojným nástupem do ČR, ČS PHM jako odstavná plocha pro vyprošťovací vozidlo.)

Obr. 3: Umístění stožárů větrných elektráren

CHARAKTERISTIKA EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY NOVODOMSKÉ A POLSKÉ RAŠELINIŠTĚ

Kód:	CZ0420144
Rozloha:	2505.3750 ha
Navrhovaná kategorie ochrany:	NPR, PR
Biogeografická oblast:	Kontinentální
Souřadnice středu:	13°12'38" v.d., 50°30'40" s.š.
Nadmořská výška:	734 - 911 m n. m.

EVL Novodomské a polské rašeliniště byla vyhlášena Nařízením vlády 132/2005 Sb.

Poloha:

EVL Novodomské a polské rašeliniště se nachází na náhorní parovině Krušných hor. Skládá se ze tří částí. Zahrnuje území mezi Jelení horou a Komářím vrchem u Kryštofových Hamrů na západě a horou Čihadlo u Načetína na východě.

Ekotop:

Území se nachází v centrální části geomorfologického celku Krušných hor, v Loučenské hornatině. Podloží je tvořeno horninami krušnohorského krystalinika, rulové zvětraliny jsou při povrchu překryty holocénními organickými sedimenty rašelinišť s mocností rašeliny až 10,5 m. Rašeliniště Pod Novoveským vrchem je nejhlubším ložiskem v ČR. Reliéf náhorní paroviny je plochý až mírně zvlňený. Půdní profil tvoří především rašeliny. Typický je rozsáhlý komplex vrchovišť a podmáčených, resp. rašelinných smrčín.

Biota:

EVL Novoveské a polské rašeliniště se skládá ze tří hlavních částí. Nejvýznamnějšími biotopy tohoto území jsou rašeliniště vrchovištního typu. Jedná se o vrchoviště s klečí rašelinnou (*Pinus x pseudopumilio*), otevřená vrchoviště sv. *Oxycocco-Empetrium hermaphroditi* v mozaice s vrchovištními šlenky sv. *Leuko-Scheuchzerion palustris* a na místech bývalé a současné těžby i vegetaci degradovaných vrchovišť. Vrchoviště jsou obklopena podmáčenými a rašelinnými smrčínami sv. *Piceion excelsae*, maloplošně doplněné o rašelinné březiny s břízou pýřitou, ojediněle i blatkové bory.

V území lze popsat i acidofilní bučiny sv. *Luzulo-Fagion* pozvolna přecházející ve smrčiny. Z dalších mokřadních biotopů lze nalézt nevápnitá mechová slatiniště a přechodová rašeliniště.

Mimo les se zachovaly porosty horských luk a pastvin – společenstva trojštětových luk sv. *Polygono-Trisetion* a krátkostébelných smilkových trávníků sv. *Violion caninae*, pcháčovských luk a lad sv. *Calthion palustris* na vlhkých a podmáčených stanovištích a drobná prameniště sv. *Cardamino-Montion* (www.nature.cz).

Většina ploch řešených návrhem zadání územního plánu obce Hora Svatého Šebestiána se nachází mimo vlastní území EVL Novodomské a polské rašeliniště. Na území EVL se nachází dvě odlehlé enklávy – Pohraniční a Jilmová. Z územního plánu vyplývá, že tyto plochy jsou vymezeny jako příhraniční veřejný prostor obce pro objekty a zařízení související s důstojným nástupem do ČR. Jedná se o hraniční přechody pro pěší. Na území

EVL je umístěna i odstavná plocha pro umístění vyprošťovacího vozu, která logicky navazuje na plochu ČS PHM. Dále s územím EVL pouze sousedí svou severní hranicí plocha vymezená jako územní rezerva.

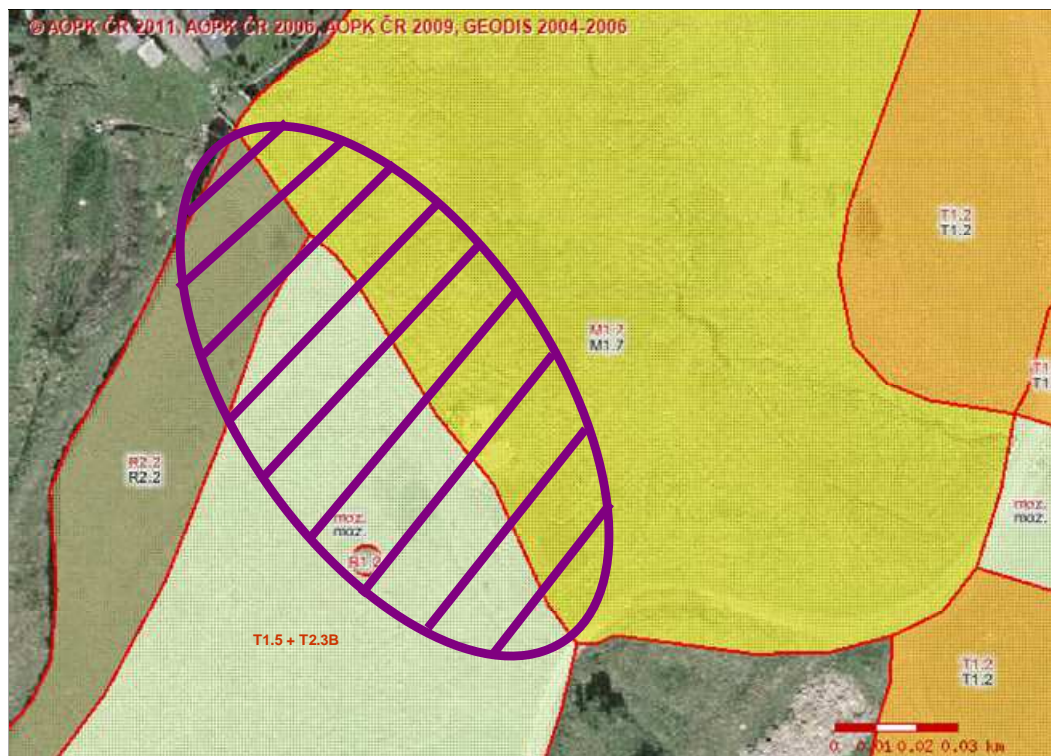
Lokalita Jilmová se rozkládá okolo cesty pro pěší, na kterou navazuje mostek přes vodní tok Černá a zastavěné území obytné zástavby v Německu. Jedná se o širší nivu vodního toku Černá, který zde tvoří hranici. Podél cesty pro pěší roztroušeně roste několik smrků pichlavých (*Picea pungens*). Na východ od pěšiny se nacházejí rozvaliny bývalého osídlení, na protější straně pak zazemňující se drobná vodní ploška. Na dotčené ploše bylo při mapování biotopů vymapováno několik biotopů. Severně a severovýchodně od pěšiny vedoucí k německým hranicím je to vegetace vysokých ostřic (M1.7), západně mozaika vlhkých pcháčových luk (T1.5) a podhorských až horských smilkových trávníků bez jalovce (T2.3B), drobné luční prameniště bez tvorby pěnovců (R1.2). Podél hraničního toku Černá jižně od dotčené plochy bylo vymapováno nevápnité mechové slatiniště (R2.2). Tento biotop náleží mezi **přechodová rašeliniště a třasoviště** (7140) a patří mezi předměty ochrany EVL. Jeho reprezentativnost byla mírně snížena, zachovalost však byla určena jako výborná (www.nature.cz). V době terénního průzkumu se v tomto segmentu nacházela početná populace koprníku štětinolistého (*Meum athamanticum*), ojediněle byl zaznamenán i výskyt zvonečnicku hlavatého (*Phyteuma orbiculare*). Podle vyjádření oddělení ochrany přírody a krajiny odboru životního prostředí a zemědělství se na okolních parcelách vyskytují prha arnika (*Arnica montana*) a zdrojovka potoční (*Montia halii*).

V ploše lokality Pohraniční se nenachází žádný z předmětů ochrany EVL Novodomské a polské rašeliniště. Plocha se opět rozkládá podél pěšiny vedoucí do zastavěné oblasti na německé straně hranice. I zde se nacházejí zbytky bývalého osídlení. Při mapování biotopů v ČR zde byla v jižní části lokality vymapována mozaika horských trojštětových luk (T1.2) a náletů pionýrských dřevin (X12). Severně od pěšiny pak vlhké pcháčové louky (T1.5) a jižně vlhká tužebníková lada (T1.6) (www.nature.cz). V době terénního průzkumu zde byla zaznamenána početná populace zvonečnicku hlavatého (*Phyteuma orbiculare*), v širší nivě toku Černá početná populace koprníku štětinolistého (*Meum athamanticum*). Zaznamenán zde byl výskyt invazního vlčího bobu mnoholistého (*Lupinus polyphyllus*).

Na ploše vymezené pro umístění vyprošťovacího vozu u ČS PHM na území EVL byla vymapována mozaika horských třtinových smrčín (L9.1), lesních kultur s nepůvodními jehličnatými dřevinami (X9A) a lesních pasek a holin (X10). Horské třtinové smrčiny jsou řazeny mezi **acidofilní smrčiny (*Vaccinio-Piceetea*)** (9410), jež jsou předmětem ochrany EVL. Přímo na dotčené ploše však převažuje spíše bezlesí. Navíc biotop horských třtinových

smrčín zde byl vyhodnocen se sníženou reprezentativností (degradace) a zároveň se sníženou zachovalostí.

Obr. 4: Výstup z mapování biotopů ČR na lokalitě Jilmová, přibližné území, kde bude vymezen veřejný prostor obce pro objekty a zařízení související s důstojným nástupem do ČR. Biotop R2.2 představuje nevápnitá mechová slatiniště.

Kvalita a význam:

Nejcennější biotopy EVL představují zachovalá aktivní vrchoviště se šlenky a pralesovité porosty rašelinné kleče s výskytem vzácných druhů rostlin. Vyskytuje se zde např. borovice blatka (*Pinus rotundata*), borovice rašelinná (*Pinus x pseudopumilio*), rojovník bahenní (*Ledum palustre*), kyhanka sivolistá (*Andromeda polifolia*), šicha černá (*Empetrum nigrum*), rosnatka okrouhlolistá (*Drosera rotundifolia*), klikva bahenní (*Oxycoccus palustris*), suchopýr pochvatý (*Eryophorum vaginatum*), ostřice bažinná (*Carex limosa*) či prstnatec Fuchsův (*Dactylorhiza fuchsii*).

Ze vzácných druhů horských luk lze jmenovat koprník štětinolistý (*Meum athamanticum*) a prhu arniku (*Arnica montana*).

Lokalita je významná i pravidelným hnízděním tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*), vyskytuje se i zmije obecná (*Vipera berus*), ještěrka živorodá (*Lacerta vivipara*), bekasina

otavní (*Gallinago gallinago*), sluka lesní (*Scolopax rusticola*), čáp černý (*Ciconia nigra*), sýc rousný (*Aegolius funereus*), kulíšek nejmenší (*Clauidium passerinum*), vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*), krkavec velký (*Corvus corax*), jeřábek lesní (*Bonasa bonasia*) a jeřáb popelavý (*Grus grus*) (www.nature.cz).

Zranitelnost:

Krušné hory byly postiženy rozpadem lesních jehličnatých monokultur. Značná část území byla v minulosti zalesňována geograficky nepůvodními druhy dřevin, použit byl především smrk pichlavý (*Picea pungens*) a modřín opadavý (*Larix decidua*), zároveň byly prováděny značné úpravy ve vodním režimu. V současné době je snaha o rekonstrukci lesních porostů s nahrazením geograficky nepůvodních dřevin.

Na okrajích téměř všech větších rašelinných ložisek je patrný historický vliv těžby rašeliny (borkování). Patrné jsou pozůstatky strojového dobývání rašeliny. Negativně působí i již neudržované odvodňovací kanály.

V území negativně působí i vysoký stav jelení zvěře, který nadměrným okusem zabraňuje zmlazování lesa. Nadměrné hromadění zvěře ničí existující šlenky.

Negativní vliv na vrchovištní společenstva má i zvýšená depozice dusíku z atmosféry, která vede k eutrofizaci těchto společenstev (www.nature.cz).

Management:

Vzhledem k nejcennějším rašeliništním biotopům je nutné zamezit odvodňování rašelinišť, především výstavbou přehrádek v odvodňovacích kanálech. Důležité je i omezit vstup do jádrových zón vrchovišť.

V lesních partiích nešířit geograficky a stanovištně nepůvodní druhy dřevin, přednostně odstraňovat invazní dřeviny, klást důraz na přirozenou obnovu porostů a na význam mrtvého dřeva v lesním ekosystému (www.nature.cz).

Tab.1: Naturové biotopy

	Stanoviště/Biotop	Rozloha (ha)	Podíl (%)	Předmět ochrany
4030	Evropská suchá vřesoviště	1.2446	0.04	
	T8.2B Sekundární podhorská a horská vřesoviště bez výskytu jalovce obecného (<i>Juniperus communis</i>)	1.2446	0.04	
6230	Druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech (a v kontinentální Evropě v podhorských oblastech)	12.8282	0.51	
	T2.3B Podhorské až horské smilkové trávníky bez jalovce	12.8282	0.51	

6430	Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně	0.3551	0.01	
	T1.6 Vlhká tužebníková lada	0.3551	0.01	
6520	Horské sečené louky	35.1771	1.40	
	T1.2 Horské trojštětové louky	35.1771	1.40	
7110	Aktivní vrchoviště	10.8603	0.43	Ano
	R3.1 Otevřená vrchoviště	4.4486	0.17	Ano
	R3.3 Vrchovištní šlenky	6.4117	0.25	Ano
7120	Degradovaná vrchoviště (ještě schopná přirozené obnovy)	79.6510	3.17	Ano
	R3.4 Degradovaná vrchoviště	79.6510	3.17	Ano
7140	Přechodová rašeliniště a třasoviště	29.1162	1.16	Ano
	R2.2 Nevápnitá mechová slatiniště	7.0846	0.28	Ano
	R2.3 Přechodová rašeliniště	22.0316	0.87	Ano
9110	Bučiny asociace <i>Luzulo-Fagetum</i>	73.6861	2.94	
	L5.4 Acidofilní bučiny	73.6861	2.94	
91D0	Rašelinný les	1109.7732	44.29	Ano
	L10.1 Rašelinné březiny	44.0051	1.75	Ano
	L10.4 Blatkové bory	1.0799	0.04	Ano
	L9.2A Rašelinné smrčiny	596.1892	23.79	Ano
	R3.2 Vrchoviště s klečí (<i>Pinus mugo</i>)	468.4990	18.69	Ano
9410	Acidofilní smrčiny (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)	725.3736	28.95	Ano
	L9.1 Horské třtinové smrčiny	299.1325	11.93	Ano
	L9.2B Podmáčené smrčiny	426.2411	7.01	Ano

Druhy – rostliny:

Předmětem ochrany EVL Novoveské a polské rašeliniště je puchýřka útlá (*Coleanthus subtilis*). Výše zmíněná rostlina nebude posuzovaná koncepcí dotčena.

Druhy – živočichové:

Živočichové nejsou předmětem ochrany EVL.

Stanoviště:

Přechodová rašeliniště a třasoviště (7140) představují ostřicovo-mechová rašelinná až slatinná společenstva, která jsou dobře zásobena podzemní vodou. Hladina podzemní vody dosahuje na povrch nebo je povrchu blízko. Dominují zde nízké ostřice a další zástupci šáchorovitých s vyvinutým mechovým patrem. Tato společenstva osidlují hlavně svahové či údolní polohy, prameniště a místa v blízkosti potoků na chudém geologickém podloží, mohou navazovat i na okrajové zóny vrchovišť. Vyžadují vysokou hladinu podzemní vody s kyselou až mírně zásaditou reakcí, chudou až středně bohatou na minerální látky. Přechodová rašeliniště a třasoviště nepatří mezi prioritní typy stanovišť. Zde bylo toto stanoviště zastoupeno biotopem R 2.2 – nevápnitá mechová slatiniště. Jde o nízké až středně vysoké porosty se střední až velkou druhovou diverzitou. Mocnost vrstvy rašeliny se může

pohybovat od několika desítek centimetrů až do dvou metrů. Ohrožení tohoto biotopu představuje především odvodňování, zarůstání dřevinami či zalesňování, eutrofizace komunálními splachy a v mechanickém narušování těžkou mechanizací, zvěří či dobyt看em. Některé lokality vyžadují i občasnou seč (Chytrý et al. 2010).

Acidofilní smrčiny (*Vaccinio-Piceetea*) (9410) představují jehličnaté lesy s dominantním smrkem ztepilým, který tvoří různověké porosty. Ve stromovém a keřovém patře se uplatňují i listnaté dřeviny – javor klen a jeřáb ptačí. Bylinné patro bývá poměrně zastíněné a má proměnlivou pokryvnost. Mechové patro je vyvinuté dobře, s pokryvností až 90% u rašelinných smrčin. Ohroženy jsou především imisemi a kůrovcovými kalamitami.

CHARAKTERISTIKA PTAČÍ OBLASTI NOVODOMSKÉ RAŠELINIŠTĚ - KOVÁŘSKÁ

Kód:	CZ0421004
Rozloha:	15962.6349 ha
Biogeografická oblast:	Kontinentální
Souřadnice středu:	13°13'27" v.d., 50°30'5" s.š.
Nadmořská výška:	605 - 1113 m n. m.

Ptačí oblast Novodomske rašeliniště - Kovářská byla vyhlášena Nařízením vlády 24/2005 Sb.

Poloha:

Území PO Novodomske rašeliniště - Kovářská se rozkládá od Nové Vsi v Horách na východě přes oblast okolo Hory Sv. Šebestiána, Přisečnické přehrady, přes Kovářskou až po vrchol Macechy na západě. Jedná se o území o délce cca 40 km a široké max 7,5 km.

Ekotop:

Krušné hory mají pestrou geologickou stavbu, převládají ortoruly, granity, svory, ruly a kvarcity. Ptačí oblast spadá do Loučenské oblasti Krušnohorské soustavy a je tvořena Novoveskou vrchovinou. Reliéf má charakter paroviny v nadmořských výškách od 830 do 1113 m se slabě zvlněnou krajinou s mírnými svahy a jednotlivými vrcholy kopců. Význačná jsou rozsáhlá rašeliniště. Převažují zde kyselé kambizemě. Z lesních porostů převažují monokulturní smrčiny, které pod vlivem vzdušných imisí velkoplošně odumřely a následně

byly vykáčeny. Imisní holiny osázené náhradními dřevinami tvoří mozaiku se zbytky původních smíšených porostů a rašeliništi.

Biota:

Před příchodem člověka pokrývaly většinu území současné ptačí oblasti jedlobukové pralesy, které byly postupně cca od poloviny 18. století pozměněny ve smrkové monokultury. V 70. a 80. letech 20. století došlo vlivem extrémně vysokých imisí (hlavně oxidu siřičitého) k rozpadu značné části porostů a k vytvoření imisních holin. V současnosti jsou vrcholové partie Krušných hor pokryty mozaikou různověkých smíšených porostů s převahou břízy a smrku ztepilého a pichlavého, s příměsí jeřábu obecného, olše a modřínu. Tyto porosty se střídají s volnými, dosud nezalesněnými holinami, porostly převážně třtinou chloupkatou (*Calamagrostis villosa*). Časté zde jsou i podmáčené plochy a rašeliniště vrchovištního typu s výskytem vřesu, zástupců brusnicovitých, suchopýrů a břízy (www.nature.cz).

Kvalita a význam:

Z širšího přírodovědeckého pohledu jsou nejvýznamnějšími biotopy v Krušných horách rašeliniště (vrchoviště rozvodnicového typu), zbytky původních a přirozených lesních porostů a květnaté louky. Z hlediska výskytu chráněných a ohrožených druhů ptáků jsou nejvýznamnější rozsáhlé plochy rašelinišť, zbytky původních porostů, fragmenty starých, většinou podmáčených a zrašeliněných smrčín a vlhké podmáčené louky. Cílovými druhy jsou tetřívka obecná (*Tetrao tetrix*) a žluna šedá (*Picus canus*). Z hlediska výskytu tetřívka obecného jsou dnes velmi významné i rozvolněné části imisních porostů, kde v současné době převažují porosty břízy.

Oblast hostí i dalších 14 druhů přílohy I, např. chřástala polního (*Crex crex*) - 20-30 volajících samců, sýce rousného (*Aegolius funereus*) - 20-50 párů a motáka pilicha (*Circus cyaneus*) - 2-4 páry. Z dalších významnějších druhů z hlediska ochrany přírody se zde ve významných počtech vyskytuje bekasina otavní (*Gallinago gallinago*) – 20-50 párů a typické druhy otevřených ploch horských oblastí linduška luční (*Anthus pratensis*) – 200-300 párů nebo bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*) – 50-60 párů.

Zranitelnost:

Významným ohrožujícím faktorem z hlediska výskytu tetřívka obecného je velkoplošné zalesňování imisních holin a postupné odrůstání náhradních porostů, které v budoucnu povedou k úbytku vhodného prostředí. Z hlediska ochrany přírody je však obnova lesních porostů prioritní a tak je vhodné omezit odvodňování podmáčených luk,

rašelinišť a pramenišť a jejich následné zalesňování, popřípadě zalesňování opuštěných luk a pastvin a dalších původně otevřených ploch tak, aby vhodná skladba prostředí byla zachována alespoň v některých částech oblasti.

Mezi další ohrožující faktory lze zařadit také vysokou predaci (prase divoké a liška obecná) a plány na výstavbu větrných elektráren a jinou novou zástavbu.

Předmět ochrany:

tetřívěk obecný evropský (*Tetrao tetrix tetrix*)

Na území PO Novodomské rašeliniště - Kovářská se vyskytuje stálá populace tetřívka obecného, byl zde zaznamenán výskyt cca 110 – 150 samců. Jedná se o velmi významnou lokalitu pro zachování druhu. Podle vyhlášky 395/1992 Sb., v platném znění, se tetřívěk obecný řadí mezi silně ohrožené druhy. Podle Červeného seznamu ČR patří tetřívěk do kategorie C1, tedy kriticky ohrožené druhy. Vhodné charakteristiky stanoviště jsou pro přežívání populace tetřívka dobře zachované. Zdejší populace není izolovaná, ale leží uvnitř rozšířeného areálu druhu (www.nature.cz). PO Novodomské rašeliniště – Kovářská a PO Východní Krušné hory představují polovinu populace tetřívka obecného v ČR. V letech 2001 – 2003 zde bylo odhadováno 800 – 1000 kohoutů, v roce 2005 odhad činil již jen 650 – 700 kohoutů (www.biomonitoring.cz). Území zdejší ptačí oblasti představuje významnou kumulaci tokanišť a hnízdišť tetřívka v Krušných horách.

Primárním prostředím tetřívka je tundra, v nižších zeměpisných šířkách obývá krajiny podobného charakteru. V Evropě jsou to alpské louky až do 2500 m.n.m., vřesoviště, otevřené prostory ve vyšších polohách jako jsou rašeliniště či vlhké louky. Díky odlesnění krajiny v důsledku lidských aktivit osídlil tetřívěk i další otevřené porosty, např. paseky, vlhké louky a pastviny (Chvojková et al. 2009). V imisemi postižených oblastech ČR vyhledává rozsáhlé holiny zarůstající náhradními dřevinami o výšce 1 – 4 m, ve vojenských prostorech dopadové plochy a území narušovaná těžkou technikou. Ve všech biotopech je nutná vysoká vlhkost až zamokřenost a hojnost podrostu tvořeného hlavně borůvkou, brusinkou, vložyní, klikvou a jinými bobulovinami (Šťastný et al. 2006). I když vynechává souvisle zapojené lesní porosty, přítomnost vzrostlých stromů na stanovišti je patrně nezbytná. Tetřívěk létá těžce, cítí-li se ohrožen uniká spíš po zemi. Stromy slouží jako pozorovatelný, případně místa k nocování. **V souvislosti s odrůstáním lesa dochází k posunu významnosti lučních porostů na okrajích rašelinišť pro tetřívky.**

Tetřívci jsou nejnápadnější na jaře, kdy se shromažďují ke společnému toku.

V poslední době však mnoho kohoutů toká individuálně, a to i na nevelkých světlinách uprostřed porostů. Jedná se pravděpodobně o jev spojený s nedostatečně velkou populací (Šťastný et al. 2006). Individuální tok či tok v malých skupinkách byl pozorován i v Jizerských horách, důvod individuálního toku je přisuzován obnově poškozených porostů a postupnému zarůstání imisních holin a následnému ubývání rozvolněných ploch, které sloužily jako hromadná tokaniště. Tetřivci pak hledají náhradní lokality, např. v blízkosti cest a lesních průseků, kde jsou však častěji rušeni, především turistickým ruchem a dalšími lidskými činnostmi (Menclová 2011).

Podle Tejrovského (in verb.) se individuální tokaniště vyskytují i v porostech západně od obce Hora Sv. Šebestiána. Obecně je tetřívek druhem náročným na klid. Jakékoliv vyrušování, obzvláště během zimování, toku, hnízdění a vodění kuřat může mít na přežívání tohoto druhu fatální následky (Chvojková et al. 2009).

V průběhu 20. století došlo ke katastrofálnímu snížení početnosti a zmenšení plochy obývané tetřívkem v České republice. Dočasný vzestup početnosti byl zaznamenán v oblastech z různých příčin velkoplošně odlesněných, od 70. let např. na imisních holinách Krušných hor. Vzestupný trend početnosti se však již zastavil a v některých oblastech je naopak patrný úbytek, projevující se mimo jiné individuálním tokem a mizením společných tokanišť (Šťastný et al. 2006, Menclová 2011). Po ústupu do vyšších poloh se rozšíření tetřívka zredukovalo na několik málo horských oblastí hlavně v českém pohraničí. V současnosti nejlepší podmínky nachází poněkud paradoxně v imisemi poškozených pohořích především v Krušných a Jizerských horách. V roce 2000 zahrnovala populace v Krušných horách odhadem 350 – 400 kohoutů. Podle Šimové et al. (2000) byla hustota výskytu kohoutů v loučenské části Krušných hor na ploše 75 km² 0,3 – 1 samec/km². V Krušných horách žije zřejmě polovina celkové populace tohoto druhu v ČR. Populace tetřívka se zachovaly i na Šumavě, v Krkonoších a Jizerských horách. Zajímavostí je přežívání ve vojenských prostorech Libavá v Oderských vrších, v Boleticích a v Doupovských horách.

V současnosti je v PO Novodomské rašeliniště - Kovářská odhadován počet tokajících samců na 100 – 120 jedinců osídlujících především řídké lesy se světlinami, rašeliniště a louky. Populační trend je charakterizován mírným poklesem (Chvojková et al. 2009). Podle Tejrovského et al. (2009) bylo v roce 2006 zjištěno 145 tokajících kohoutů. Na tetřívka v Krušných horách má negativní vliv mimo jiné i koncentrace větrných elektráren ve vrcholových partiích. Mezi negativní vlivy lze řadit zábor biotopu, rušení, přímé zabíjení či omezení migrace. Výstavbou a provozem větrných elektráren dochází k rušení hlukem rotujících turbín, osvětlením, stroboskopickým efektem a pohybem obsluhy i náhodných

návštěvníků (Chvojková et al. 2009). Z výsledků monitoringu tetřívka obecného z roku 2009 vyplývá, že početnost tohoto druhu v Krušných horách klesá. V roce 2009 bylo zaznamenáno 65 tokajících kohoutů a 8 samic, v roce 2010 63 tokajících kohoutů a 9 samic (Volf et Chvojková 2009, 2010). Volf et Chvojková (2009) potvrzují úbytek tetřívků v oblastech s porosty náhradních dřevin, nicméně pokles byl zaznamenán i v rozsáhlých rašeliništích jako je Polské, Novodomské a Novoveské. Úbytek v otevřených lučních lokalitách na východě pohoří pak autoři dávají do souvislosti s rostoucí zátěží v důsledku rušení a výstavby větrných elektráren. V PO Novodomské rašeliniště – Kovářská, kde došlo v minulosti k silnému úbytku, se pokles v roce 2010 zastavil nebo alespoň zpomalil. Tetřívěk mizí z porostů náhradních dřevin (např. oblast Medvědích skal), kde se zmenšují plochy vhodné pro tok. Bez zjevných příčin byl zaznamenán silný pokles i v oblasti velkých rašelinišť v okolí Hory svatého Šebestiána. Poměrně silná populace tetřívka se nachází i podél hranic PO, zde lze počet odhadnout na cca 10 tokajících kohoutků, z tohoto důvodu navrhuje autoři monitoringu přehodnotit hranice PO (Volf et Chvojková 2010).

Mezi příčiny úbytku tetřívka obecného patří rozsáhlé změny biotopu, změny vodního režimu krajiny, fragmentace biotopu, nevhodné lesní hospodaření, vysoké stavy predátorů a antropogenní rušení (silniční komunikace, turismus, cykloturistika, stavby větrných elektráren) (Chvojková et al. 2009, www.nature.cz). Turistika a další rekreační aktivity mohou hrát významnou roli jako rušivý faktor především v období hnízdění a vodění kuřat (červen – červenec), v zimním období (listopad – únor) a v době toku (březen – červen). Největším problémem se tak jeví vedení turistických tras a běžkařských tratí územím známých tokanišť a hnízdišť. V citlivém období tetřívka jsou rizikové všechny formy turistiky, hromadných akcí a prací v lese (Bejček et al. 2009). Obecně je třeba chránit především tokaniště, potravní biotopy a koridory mezi jednotlivými významnými stanovišti.

Z hlediska ochrany ptáků na území PO jsou nejvýznamnější rozsáhlé plochy rašelinišť, staré zbytky původních jedlobukových porostů, fragmenty starých, často podmáčených a zrašeliněných smrčín a vlhké podmáčené louky. Pro tetřívka obecného jsou významné přirozené biotopy jako rašeliniště s výskytem brusnicovitých a vřesu, řídké lesy se světlinami, porosty kleče a břízy a louky, ale i sekundární biotopy jaké představují rozvolněné plochy porostů na původních imisních holinách, na nichž nyní převažují porosty břízy, smrku pichlavého a modřínu s optimální výškou 2 – 4 m. Důležité a potřebné jsou i menší, rozvolněné plochy pro individuální tok, jehož frekvence v současnosti vzrůstá. Individuální tok bývá častější právě na imisních holinách.

Výsadby smrku pichlavého nevytváří zapojené porosty, což se ukázalo výhodné právě pro tetřívka obecného. Nicméně se zlepšující se kvalitou životního prostředí hrozí opět

zpětné zalesňování a zavádění monokultur smrku ztepilého. Z tohoto důvodu pravděpodobně dojde k vytlačení tetřívka z některých lokalit a na významu tak bude vzrůstat potenciál náhradních biotopů, především lučních historických lokalit. Jako důležitý náhradní biotop lze označit bývalé agrocenózy v sousedství rašelinišť. Jedná se o neobhospodařované louky a pastviny, které mohou sloužit jako tokaniště a potravní biotop (Tejrovský et al. 2009).

Dnešní výskyt v PO Novodomské rašeliniště – Kovářská je udáván z rašeliniště Pod Macechou, Na spáleništi, Červené blato, Pod Jelení horou, z Novočeského, Polského a Novodomského rašeliniště a z oblasti mezi Načetínem a Lesnou (Tejrovský et al. 2009) a individuální výskyt z okolí Novoveského vrchu i z území jihovýchodně od Polského rašeliniště (Tejrovský in verb.).

Stožáry větrných elektráren umístěné západně od obce se nacházejí na území PO (Š11, Š14, Š15, Š17, Š18 na území PO, Š12 na hranici PO). Podle mapy Kategorizace území Krušných hor z hlediska jeho významnosti ve vztahu k výskytu tetřívka obecného (Bejček et al. 2007b) jsou luční porosty západně od Hory Sv. Šebestiána na území PO řazeny do kategorie ploch s potenciální perspektivou pro výskyt tetřívka obecného, výskyt tetřívka v těchto plochách bývá ojedinělý, prostorově tyto plochy navazují na plochy prioritní. Podle Tejrovského (in verb.) byl v porostech navazujících na louky v posledních letech zaznamenán individuální tok tetřívka obecného.

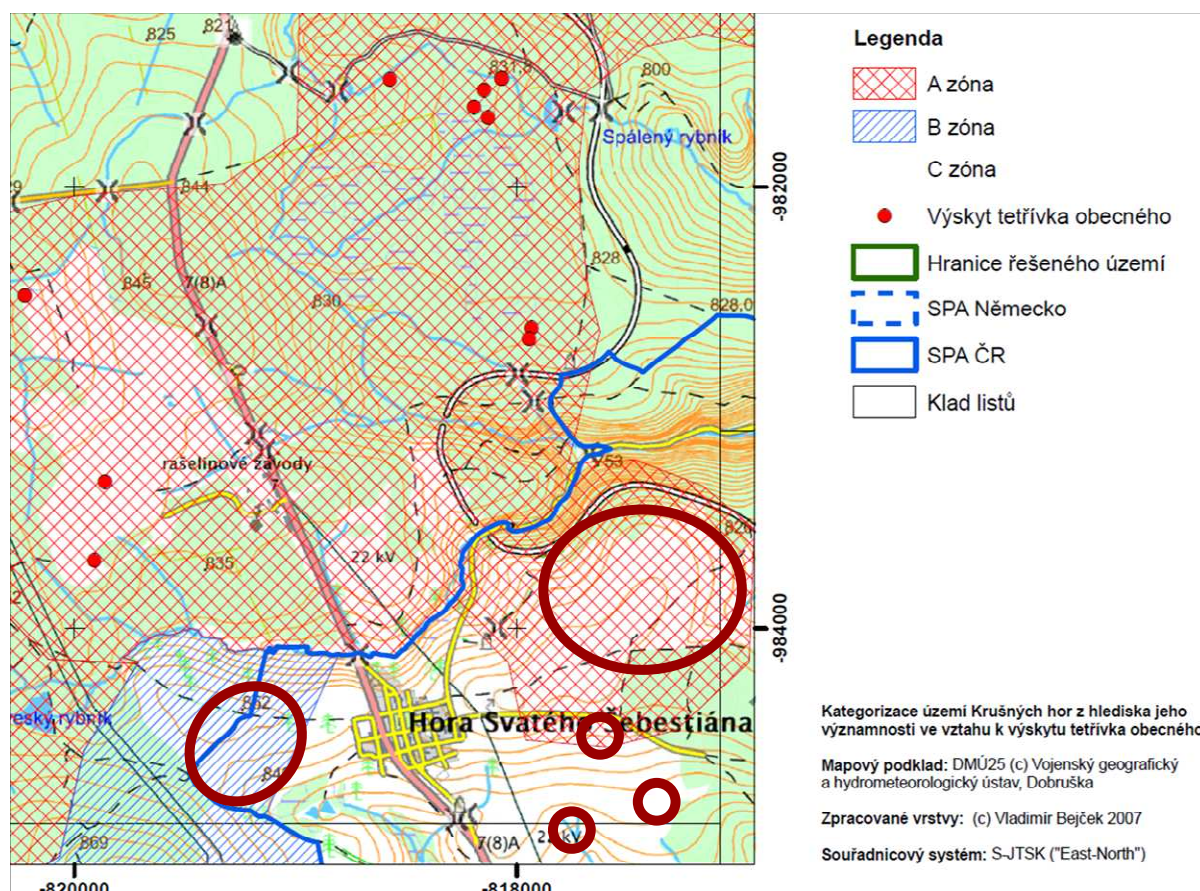
Výstavba stožárů větrných elektráren umístěná severovýchodně od obce se nachází ve vzdálenosti 250 – 600 m od hranic s PO, dále v PO (cca 1000 m SZ od VTE) navazují rašeliniště. V tomto území je udáván historický výskyt tetřívka obecného. Podle mapy Kategorizace území Krušných hor z hlediska jeho významnosti ve vztahu k výskytu tetřívka obecného (Bejček et al. 2007b) jsou tyto luční porosty s navazujícími plochami rašelinišť a podmáčených rašelinných smrčín označeny jako plochy klíčové pro udržení populace tetřívka obecného a jakýkoliv zásah do těchto ploch představuje potenciální riziko významně negativního ovlivnění populace tetřívka. Tyto plochy budou postupně nabývat na významu s postupným odrůstáním porostů na bývalých imisních holinách a vyhledáváním náhradních tokanišť.

Další rašeliniště vhodné pro tetřívka se nachází mezi stožáry větrných elektráren Š3, Š6 a Š7. Toto území již nepatří do PO.

Obr. 5: Území pro umístění stožárů větrných elektráren na hranici s PO Novodomské rašeliniště – Kovářská, zároveň dle Bejčka et al. (2007b) označeno jako plochy klíčové pro výskyt tetřívka (horní obrázek); plochy pro umístění stožárů větrných elektráren na území PO Novodomské rašeliniště – Kovářská, západně od obce (dolní obrázek)

Obr. 6: Kategorizace území Krušných hor dle Bejčka et al. (2007b), tmavě červeně vyznačeno území pro umístění stožárů větrných elektrárén

žluna šedá (*Picus canus*)

Na území PO Novodomské rašelině - Kovářská se vyskytuje stálá populace žluny šedé, zaznamenáno zde bylo 30 – 50 párů. Jedná se o velmi významnou lokalitu pro zachování druhu. Podle Červeného seznamu ČR patří žluna šedá do kategorie C1, tedy kriticky ohrožené druhy. Vhodné charakteristiky stanoviště jsou pro přežívání populace žluny šedé dobře zachované. Zdejší populace není izolovaná, ale leží uvnitř rozšířeného areálu druhu (www.nature.cz).

Žluna šedá je náš stálý druh hnízdící roztroušeně na většině území od nížin po horní hranici lesa. Nejčastějším hnízdním prostředím žluny šedé jsou bučiny, příp. starší smíšené lesy, vyskytuje se však i v zahradách a parcích. Pro hnízdění vyhledává dutiny. Potravním biotopem jsou okraje lesů a zarůstající mýtiny. Vyskytuje se roztroušeně v celé PO. Pravidelný výskyt s hnízděním je udáván z bukových porostů pod Velkým Špičákem, z Jelení hory, Číhané, ze smrkových porostů s vtroušeným bukem z okolí Kovářské a na porosty

starších stromů zachovaných podél hraničních toků Černá a Telčský potok. PO Novodomské rašeliniště – Kovářská je udávána jako 5. nejlepší lokalita pro žluny šedé v ČR. Pro žlunu šedou je nejpodstatnější zachování dostatku doupných stromů.

4. Hodnocení vlivů koncepce na EVL a PO

Hodnocení úplnosti podkladů pro posouzení

Jako hlavní podklad pro hodnocení vlivu koncepce na území EVL a PO byl použit Návrh zadání územního plánu Hora Svatého Šebestiána (Pachner 2011). Dále byly použity mapové podklady pro návrh územního plánu obce (Komrska 2011). V posuzovaném území již došlo k projednání a vynesení stanoviska jednoho dílčího záměru – Větrná farma Hora Sv. Šebestiána a větrná farma Křimov, i k těmto podkladům bylo přihlédnuto (Kuras 2009, Motl et Hapšťáková 2010, Bořík 2011, Kopečková 2011, Rimmel 2011, Bílek 2011). Průběžná komunikace a návštěva s upřesněním dílčích záměrů proběhla i u místostarostky obce Hora Svatého Šebestiána, paní Lenky Štelcichové. Dále byly brány v potaz i další související záměry týkající se PO Novodomské rašeliniště – Kovářská.

Problematika a výskyt dotčeného předmětu ochrany ptačí oblasti Novodomské rašeliniště - Kovářská, tedy tetřívka obecného, byl konzultován s kontaktní osobou pro tuto PO, již je Bc. Vít Tejrovský, Správa CHKO Labské Pískovce, detašované pracoviště Klášterec nad Ohří.

Informace o stavu biotopů na území EVL Novodomské a polské rašeliniště byly získány z výstupů vrstvy mapování biotopů ČR (www.nature.cz) a 13. – 15.6. proběhl na jednotlivých lokalitách terénní průzkum, při kterém došlo k upřesnění stavu těchto lokalit.

Použité podklady pro hodnocení vlivu koncepce na EVL a PO považujeme za dostatečné.

Hodnocení významnosti vlivů koncepce na dotčené předměty ochrany

Posuzovaná koncepce představuje návrh územního plánu obce Hora Svatého Šebestiána. Jedná se o obec ležící v Krušných horách, která je ze severozápadě obklopena EVL Novodomské a polské rašeliniště a na severu a západě PO Novodomské rašeliniště - Kovářská. Některé z místních částí (Jilmová, Pohraniční) leží přímo na území EVL i PO. Koncepce zahrnuje vymezení zastavitelných ploch pro bydlení, smíšených ploch obytných, ploch občanského vybavení, veřejného prostoru obce a výroby a skladování, dále rezervy

pro další rozvoj, sjezdovky a umístění stožárů větrných elektráren. Koncepce je navržena pouze v jedné variantě.

Předmětem ochrany v EVL Novodomské a polské rašeliniště v území dotčeném posuzovanou koncepcí jsou následující přírodní stanoviště – přechodová rašeliniště a třasoviště (7140) a acidofilní smrčiny (*Vaccinio-Piceetea*). Další předměty ochrany, ať již přírodní stanoviště či chráněné druhy rostlin a živočichů, se v dotčeném území nevyskytují. Dále se toto naturové hodnocení zabývá vlivem na oba z předmětů ochrany PO Novodomské rašeliniště - Kovářská, na tetřívka obecného. Vliv na druhý z předmětů ochrany PO - žlunu šedou – bude vzhledem k charakteristikám koncepce a životním charakteristikám druhu minimální.

Tab. 2: Přírodní stanoviště EVL Novodomské a polské rašeliniště a předměty ochrany PO Novodomské rašeliniště – Kovářská, které se vyskytují v místech posuzované koncepce a které by mohly být dotčeny.

Kód	Stanoviště/Druh
7140	Přechodová rašeliniště a třasoviště
9410	Acidofilní smrčiny (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)
	tetřívka obecný
	žluna šedá

Za referenční cíl pro vyhodnocení vlivu posuzované koncepce na vybrané předměty ochrany EVL Novodomské a polské rašeliniště a PO Novodomské rašeliniště - Kovářská bylo v souladu s metodickými doporučeními Evropské komise a platnou legislativou zvoleno zachování příznivého stavu z hlediska ochrany pro předměty ochrany EVL a PO (typy přírodních stanovišť, evropsky významné druhy, ptačí druhy). Konkrétní metodou pro vyhodnocení vlivů koncepce bylo zvoleno tabelární bodové vyhodnocení v koncepci navržených opatření s doprovodným komentářem. Bodové hodnocení je v souladu s metodikou hodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany (Anonymus 2007) s přihlédnutím na její aktualizaci (Chvojková et Volf 2009).

Tab. 3: Použitá stupnice vyhodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany

Hodnota	Termín	Popis
-2	Významný negativní vliv	Významný negativní vliv dle odst. 9 § 45i ZOPK Významným negativním vlivem se rozumí nepříznivý důsledek pro celistvost lokality ve vztahu k posuzovanému typu evropského stanoviště nebo evropsky významného druhu. Vylučuje schválení koncepce obsahující takto vyhodnocené úkoly (záměry) (resp. koncepci je možné schválit pouze v případech určených dle odst. 9 a 10 § 45i ZOPK) Významný rušivý až likvidační vliv na stanoviště či populaci druhu nebo její podstatnou část; významné narušení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, významný zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu. Vyplyvá ze zadání koncepce, nelze jej eliminovat (resp. eliminace by byla možná jen vypuštěním problémového dílčího úkolu, záměru, opatření atd.).
-1	Mírně negativní vliv	Omezený/mírný/nevýznamný negativní vliv Nevylučuje schválení záměru. Mírný rušivý vliv na stanoviště či populaci druhu; mírné narušení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, okrajový zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu. Je možné jej dále snížit navrženými zmírňujícími opatřeními.
0	Nulový vliv	Koncepce, resp. její dílčí úkoly nemají žádný prokazatelný vliv.
+	Pozitivní vliv	Příznivý vliv na stanoviště či populaci druhu; zlepšení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, příznivý zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu.
?	Vliv nelze vyhodnotit	Díky obecnosti zadání koncepce (nebo jednotlivých úkolů) není možné hodnotit její vlivy.

V následující tabulce (Tab. 4) je hodnocen vliv dílčích záměrů, které se vyskytují na území EVL či PO či v jejich blízkosti a mohly by mít vliv na předměty ochrany EVL Novodomské a polské rašeliniště a PO Novodomské rašeliniště – Kovářská.

Tab. 4: Vliv dílčích záměrů posuzované koncepce na předměty ochrany EVL/PO

Dílčí záměr	Hodnota	Stanoviště/Druh	Zdůvodnění
Sjezdovka	0 - -1	Tetřívka obecný	Sjezdovka navazuje na zastavěnou část obce a nachází se mimo území PO, jejíž hranici tvoří vodní tok Chomutovka. Navazující část PO spadá do zóny A, ve které se nachází rašeliniště. Dle budoucího charakteru sjezdovky a jejího příslušenství bude teprve možné řádně vyhodnotit míru vlivu na tetřívka obecného. V souvislosti s návazností na zástavbu obce však odhadujeme vliv maximálně na mírně negativní.

Návrh zadání územního plánu Hora Svatého Šebestiána
Hodnocení vlivů na území soustavy NATURA 2000

Jilmová	?	Přechodová rašeliniště a třasoviště Tetřívka obecný Žluna šedá	Plocha se nachází na území PO i EVL. Plocha navazuje na zastavěné území na německé straně. Dle Kategorizace území z hlediska tetřívka dle Bejčka et al. (2007b) se nachází mimo vyznačené zóny A i B. V současné době však není znám přesný záměr a tedy díky obecnosti koncepce pro tuto plochu nelze hodnotit její vlivy. Při stavebních činnostech by mohlo docházet k rušení žluny šedé, tento vliv ovšem bude minimální.
Pohraniční	?	Tetřívka obecný Žluna šedá	Plocha se nachází na území PO i EVL. Plocha navazuje na zastavěné území na německé straně. Dle Kategorizace území z hlediska tetřívka dle Bejčka et al. (2007b) se nachází mimo vyznačené zóny A i B. Na vlastní ploše se nenachází žádný z předmětů ochrany EVL. V současné době však není znám přesný záměr a tedy díky obecnosti koncepce pro tuto plochu nelze hodnotit její vlivy. Při stavebních činnostech by mohlo docházet k rušení žluny šedé, tento vliv ovšem bude minimální.
Plocha pro vyprošťovací vůz navazující na ČS PHM severně od centra obce	0 - -1	Acidofilní smrčiny (<i>Vaccinio-Piceetea</i>) Tetřívka obecný	Plocha se nachází na území PO i EVL, logicky navazuje na plochu ČS PHM. Po upřesnění vlastního záměru, především jeho velikosti, bude nutné znovu zhodnotit vliv na EVL. Předpokládáme však maximálně pouze mírně negativní vliv na acidofilní smrčiny, které na stávající ČS PHM navazují. Vzhledem k umístění podél komunikace I/7 předpokládáme nulový vliv na tetřívka obecného. Při stavebních činnostech by mohlo docházet k rušení žluny šedé, tento vliv ovšem bude minimální.
Rezerva pro další rozvoj obce	0		Tato plocha hraničí s EVL, nenachází se zde žádný s předmětů ochrany EVL.

Návrh zadání územního plánu Hora Svatého Šebestiána
Hodnocení vlivů na území soustavy NATURA 2000

Umístění stožárů větrných elektráren Š11, Š12, Š14, Š15, Š17, Š18	-2	Tetřívka obecný Žluna šedá	<p>Stožáry větrných elektráren se nacházejí přímo na území PO, resp. přímo na hranicích PO (Š12), zároveň se dle Bejčka et al. (2007b) nachází v zóně B. Poblíž okraje porostů byl zaznamenán individuální tok dvou jedinců tetřívků, v blízkosti se nachází i vhodný biotop, zároveň byly v přiléhajícím území nacházeny pobytové stopy tetřívků a tento druh tu i zimuje (Tejrovský in verb.).</p> <p>Dojde k přímému záboru ploch, během období výstavby bude docházet k rušení ptáků stavebními činnostmi, během fáze provozu bude docházet k rušení vlastní přítomnosti stožárů – vertikálních pohybujících se struktur - v krajině, hlukovou zátěží rotorů, stroboskopickým efektem (zejména v ranních hodinách), zvýšením počtu návštěvníků lokality (v rámci údržby i náhodných návštěvníků). Existuje i riziko kolize se stožáry. Rušení může vést i k nepřímé ztrátě biotopu, k přemístění populace v územích navazujících na plochy pro umístění stožárů větrných elektráren a ke zmenšení území s potenciálem pro šíření tetřívka.</p> <p>Při stavebních činnostech by mohlo docházet k rušení žluny šedé, tento vliv ovšem bude minimální.</p>
Umístění stožárů větrných elektráren Š1, Š2, Š3, Š4, Š6 a Š7	-2	Tetřívka obecný	<p>Plocha se nachází poblíž hranice PO, v území vyznačeném Bejčkem et al. (2007b) jako zóna A, navíc se jedná o historické tokaniště, které bylo využíváno ještě v 80. letech 20. století. Jižně na tuto plochu navazuje přechodové rašeliniště, vhodný biotop pro tetřívka obecného.</p> <p>Při současném trendu ústupu zarůstání imisních holin lze předpokládat jeho přesun směrem k historickým lokalitám a dalším vhodným biotopům. Umístěním stožárů VTE by tak mohlo docházet k rušení ptáků přítomností stožárů, hlukovou zátěží a dalšími jevy spojenými s provozem VTE.</p>
Umístění stožárů větrných elektráren Š8, Š9, Š10	0 - -1	Tetřívka obecný	<p>Stožáry se nacházejí ve vzdálenosti cca 200 – 600 m od hranice vymezené jako zóna A (Bejček et al. 2007b), mimo území PO. V tomto území nebyl výskyt tetřívka zaznamenán, vliv by výstavba stožárů VTE měla při šíření tetřívků ze severního směru.</p>
Umístění stožáru větrné elektrárny Š 23	0	Tetřívka obecný	<p>Stožár VTE se nenachází ani v PO ani v Bejčkem et al. (2007b) vymezených zónách. Zároveň se nachází v dostatečné vzdálenosti od území s prokázaným výskytem tetřívka.</p>

Silniční obchvat obce	?	Tetřívka obecný	V současné době se jedná o koridor pro potenciální stavbu, která sama o sobě bude vyžadovat samostatné posouzení.
-----------------------	---	-----------------	---

Změnou územního plánu obce Hora Svatého Šebestiána budou přímo dotčeny dvě lokality – Pohraniční a Jilmová v EVL Novodomské a polské rašeliniště a zároveň v PO Novodomské rašeliniště - Kovářská, území pro umístění stožárů větrných elektráren Š11, Š14, Š15, Š17 a Š18 na území PO Novodomské rašeliniště – Kovářská, resp. Š12 na hranici PO, území pro umístění stožárů větrných elektráren Š1, Š2, Š3, Š4, Š6 a Š7 nalézající se v zóně A, tedy na plochách klíčových pro udržení populace tetřívka obecného (Bejček et al. 2007 a,b), plocha sjezdovky nacházející se na hranici PO, kterou zde tvoří vodní tok Chomutovka, plocha pro umístění vyprošťovacího vozu na území PO i EVL a dále plocha rezervy určená pro další rozvoj obce, která s EVL hraničí.

Plochy **Jilmová** a **Pohraniční** jsou vyhrazeny jako příhraniční veřejný prostor obce pro objekty a zařízení související s důstojným nástupem do ČR. Není zde stanoveno přesné využití těchto ploch, proto nelze vyhodnotit ani přesný vliv na předměty ochrany EVL a PO. Tyto plochy však navazují na zastavěné území obytných budov na německé straně. Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru (zákon o obcích 128/2000 Sb., v platném znění). Vzhledem k charakteristice veřejného prostranství a k tomu, že obě plochy navazují na zastavěné území a nespádají do žádné ze zón kategorizace území dle Bejčka (2007a,b), nepředpokládáme významný negativní vliv na předměty ochrany nebo celistvost PO. Na lokalitě Jilmová část navržené plochy zasahuje do stanoviště, jež je předmětem ochrany EVL – do přechodových rašelinišť a třasovišť, které se vyskytuje podél vodního toku Černá, na lokalitě Pohraniční se předmět ochrany EVL nevyskytuje. Přesto pro případné **konkrétní záměry umístěné do tohoto území je nutné znovu posoudit velikost jejich vlivu na předmět ochrany EVL/PO.**

Plocha pro sjezdovku je umístěná v severní části obce, tato plocha hraničí s PO, hranici tvoří vodní tok Chomutovka. Území navazující v PO na plochu pro sjezdovku je podle kategorizace významnosti území pro tetřívka obecného (Bejček et al. 2007b) řazeno do zóny A. Plocha sjezdovky přímo navazuje na stávající zastavěné území obce Hora Sv. Šebestiána. V současné době nelze objektivně zhodnotit velikost vlivu sjezdovky na předmět ochrany PO,

neboť neznáme parametry ani kapacitu budoucího lyžařského vleku. V případě drobného vleku, např. v návaznosti na veřejný prostor obce a stávající mateřskou školu a sportovní areál obce, **nepředpokládáme významný negativní vliv**. Přesto je nutné **konkrétní záměr znovu posoudit z hlediska vlivu na předměty ochrany PO a celistvost lokalit**.

Plocha rezervy pro případný další rozvoj obce nacházející se v severozápadní části obce pouze hraničí s EVL Novodomské a polské rašeliniště. V těchto místech byla na území EVL vymapována mozaika trojštětových horských luk a lesních kultur s nepůvodními jehličnatými dřevinami, v současné době se zde již nachází pouze porost nepůvodních vzrostlých jehličnanů. Vytýčení plochy rezerv tedy nebude mít **žádný vliv na předměty ochrany EVL a PO ani na celistvost lokalit**.

Koridor pro silniční obchvat obce Hora Svatého Šebestiána je vhodné ponechat vymezený, nicméně pro daný záměr je nutné znovu posoudit vlivy na životní prostředí a předměty ochrany lokalit Natura 2000.

Plocha pro umístění vyprošťovacího vozu navazující na plochu ČS PHM severně od jádra obce je umístěna na území PO i EVL. Vzhledem k jejímu umístění podél komunikace I/7 nepředpokládáme vliv na předměty ochrany PO. Na zastavěné plochy ČS navazují porosty acidofilních smrčín (*Vaccinio-Piceetea*), jež jsou předmětem ochrany EVL Novodomské a polské rašeliniště. Jedná se ovšem o porosty se zhoršenou reprezentativností i zachovalostí, navíc přítomné v mozaice s biotopy silně ovlivněnými nebo vytvořenými člověkem, v tomto případě se jedná o paseky a holiny, příp. výsadbu nepůvodních jehličnatých dřevin. Z tohoto důvodu **nepředpokládáme negativní vliv dílčího záměru na předmět ochrany EVL**, maximálně je možný mírně negativní vliv, pokud by záměr zasáhl do části s výskytem hodnotnějších částí biotopu.

Jako nejproblematictější se z hlediska ochrany předmětu ochrany PO Novodomské rašeliniště – Kovářská jeví umístění stožárů větrných elektráren. Některé z nich leží přímo na území ptačí oblasti Novodomské rašeliniště – Kovářská, jedná se o Š11, Š14, Š15, Š17 a Š18, další VTE Š12 leží na hranici PO, která byla vyhlášena pro tetřívka obecného a žlunu šedou. Jako ptačí oblasti jsou podle zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., v platném znění, vymezeny území nejvhodnější pro ochranu z hlediska výskytu, stavu a početnosti populací vybraných druhů ptáků. Tyto oblasti mají zajistit přežití vybraných druhů ptáků a rozmnožování v jejich areálu rozšíření. Povolení, souhlas, kladné stanovisko či

výjimku ze zákazu pro PO může udělit orgán ochrany přírody pouze v případě, že bude vyloučeno závažné nebo nevratné poškozování biotopů druhů, k jejichž ochraně je PO určena. Nesmí dojít ani k soustavnému nebo dlouhodobému vyrušování těchto druhů.

Pro území Krušných hor byla zpracována studie Kategorizace území Krušných hor z hlediska jeho významnosti ve vztahu k výskytu tetřívka obecného (Bejček et al. 2007a). V této studii byly vyčleněny zóny dle významnosti pro tetřívka. Jedná se o zóny **kategorie A**, které jsou klíčové pro udržení populace tetřívka obecného z hlediska kvality biotopu (fáze rozmnožování, hnízdění, zimování), jakýkoliv rušivý zásah do těchto ploch představuje potenciální riziko významně negativního ovlivnění populace tetřívka, **kategorie B**, které mají potenciální perspektivu pro výskyt tetřívka obecného (plochy, které při vhodném managementu mohou podpořit funkčnost klíčových lokalit výskytu druhu, mohou být využity v době zimování, v období výchovy mláďat či v období, kdy jedinci žijí skrytě) a **kategorie C**, které jsou v současnosti pro výskyt tetřívka nevhodné a kde není třeba přijmout plánovaná opatření k zajištění vhodného biotopu pro tento druh. Do území řazené do kategorie A jsou umístěny stožáry větrných elektráren Š1, Š2, Š3, Š4, Š6 a Š7, na území označené jako kategorie B pak jsou umístěny stožáry Š11, Š12, Š14, Š15, Š17 a Š18.

Pro posouzení vlivu větrných elektráren na ornitofaunu byla vypracována i metodika České společnosti ornitologické (Anonymus 2009). Tato metodika uvádí jako nepřijatelnou stavbu větrných elektráren do 500 m od tokanišť, hnízdišť, nocovišť a letových koridorů tetřívka obecného.

Pro území PO Novodomské rašeliniště – Kovářská se lze ztotožnit s doporučením Tejrovského (2006), že v ptačí oblasti vymezené pro tetřívka, u kterého je známo negativní ovlivnění provozem větrných elektráren, by neměly být tyto stavby vůbec umístovány. Prostor PO, který byl vymezen a na kterém se v současnosti tetřívek přímo nevyskytuje, slouží i jako prostor pro rozšíření tohoto druhu v budoucnosti v souvislosti se změnou jiných biotopů a vyhledáváním nových vhodných lokalit i jako pufrační zóna pro zmírnění vlivu jednotlivých záměrů na vlastní jádrové území PO. **Umístění stožárů VTE přímo na území PO by tedy mělo být a priori vyloučeno.**

Problematikou vlivu větrných elektráren na lokality Natura 2000, příp. na tetřívka obecného se zabývá řada studií. Hlavní vlivy lze rozdělit na etapu výstavby a etapu provozu. Stavba větrných elektráren vyžaduje přímé zábory půdy k výstavbě základových desek stožárů, k výstavbě přístupových komunikací a manipulačních ploch. Během **etapy výstavby** dochází k rušení tetřívka vlivem pohybu stavebních mechanismů i zvýšenou přítomností lidí na lokalitě. **Etapa vlastního provozu** představuje rušení samotnou přítomností vertikální struktury v krajině, zvyšuje se hluková zátěž, kterou představuje jednak technologický hluk

způsobený převodovým ústrojím a vlastním generátorem větrného motoru a jednak hluk dopravní způsobený při údržbě stožárů. Riziko představuje i stroboskopický efekt rotujících vrtulí, který se může projevat až do vzdálenosti 250 až 300 m od větrné elektrárny, vibrace nevhodných frekvencí a zvýšení počtu lidí na lokalitě, ať se jedná o pracovníky zajišťující práce běžné údržby větrných elektráren nebo náhodné turisty využívající nové komunikace. Vybudování stožárů a doprovodných zařízení (komunikace, manipulační plochy, trafostanice) představuje zábor půdy a tím ztrátu či poškození okolního biotopu. Docházet může i k přímému usmrcování tetřívku nárazem do stožárů. Kolizní mortalita na větrných farmách je poměrně nízká, přesto však toto riziko existuje (Zeiler et Grünschachner-Berger 2009). Stožáry větrných elektráren mohou působit i jako migrační bariéra a jejich vlivem může docházet ke změnám migračního chování.

Krušné hory jsou specifické přítomností imisních holin a rozvolněných porostů, které zde vznikly jako následek nepříznivé imisní situace. Tato situace však svědčila tetřívce, o čemž svědčí nárůst jeho početnosti. V době rozpadu porostů vlivem imisí došlo k jeho rozšíření z běžných tokanišť a toku v rozvolněných porostech náhradních dřevin. V letech 2007 a 2008 byl zaznamenán prudký pokles početnosti tetřívka, který se v letech 2009 a 2010 výrazně zpomalil (Volf et Chvojková 2009, 2010). Jeden z předpokladů, proč k tomuto poklesu došlo, může být i pro tetřívka negativní vývoj sekundárního biotopu (imisních holin), zarůstáním se zmenšují i plochy pro vhodné pro tok. Prudký pokles početnosti může být samozřejmě následkem dalších náhodných jevů. V souvislosti se zalesňováním Krušných hor lze předpokládat opětovný přesun tetřívka na současná tokaniště, rašeliniště a rašelinné biotopy se sousedními otevřenými loukami a také na historické lokality, mezi než patří i území, v jehož blízkém okolí jsou umístěny stožáry VTE Š1, Š2, Š3, Š4 a Š6 severovýchodně od obce Hora Sv. Šebestiána. Na toto území jižně navazuje i přechodové rašeliniště s výskytem druhů představujících potravní spektrum tetřívka, toto rašeliniště východně přechází do reprezentativních rašelinných a podmáčených smrčín. V těsné blízkosti rašeliniště je jižně umístěn stožár VTE Š7.

Obdobná situace s poklesem sekundárních stanovišť probíhá např. i v Alpách, zde dochází k zapojování dříve rozvolněného lesa ve spojení s upuštěním od pastvy v těchto lokalitách a posunem horní hranice lesa směrem do vyšších nadmořských výšek (Wöss et Zeiler 2003). Při umisťování větrných elektráren je třeba zohlednit i další projekty, včetně změn managementu či podmínek v širším okolí. Území ovlivněné přítomností větrných elektráren by mělo být obklopeno nárazníkovou zónou a nemělo by přímo navazovat na biotop (tokaniště, hnízdiště, zimní úkryty, území individuálního toku) tetřívka.

Přítomnost větrných elektráren v blízkosti pro tetřívka vhodných biotopů má za

následek opuštění dotčeného biotopu. Pokles či vymizení tohoto druhu není okamžité, nastává až po nějaké době. Zeiler et Grünschachner-Berger (2009) pozorovali prudký pokles početnosti lokální populace na lokalitě ve Štýrských Alpách až po pěti letech. Dospělí kohouti zde tokali ještě po začátku stavební činnosti, mladí kohouti se však na původním tokaništi již neobjevovali. Zřejmě se jednalo pouze o doznívání toku starých kohoutů na tokaništi, kteří zde byli zvyklí každoročně tokat. Během pěti let však došlo k úplnému opuštění bývalého tokaniště. Kohouti se pak bývalým tokaništím vyhýbají. Také na dalších dvou hřebenech ovlivněných výstavbou větrných elektráren zaznamenali autoři strmý pokles početnosti populace. V České republice byl ústup tetřívka zaznamenán na lokalitě Vrch tří pánů a vymizení na lokalitě Petrovice (Bejček et Volf 2010, Volf in litt. sec. Bílek 2011).

V posuzovaném území se pobytové znaky tetřívků objevují v území jak v návaznosti na umístění stožárů větrných elektráren severovýchodně od obce, tak i západně od obce, v okolí Novoveského vrchu. Za Novoveským vrchem se rozkládá Novoveské rašeliniště, kde se nachází i tokaniště a území celoročního výskytu tetřívka. Na Novoveském rašeliništi a na rašeliništi Pod Jelení horou bylo v roce 2004 zaznamenáno hnízdění 15–20 kohoutů a 12 slepic. K toku docházelo po obvodu rašelinišť a v navazujícím území v Německu (Tejrovský 2005). V rozvolněných porostech v návaznosti na území pro výstavbu větrných elektráren západně od obce Hora Sv. Šebestiána byl pod Novoveským vrchem v roce 2011 zaznamenán individuální tok dvou kohoutů tetřívka obecného (Tejrovský in verb.). Zaznamenáno zde bylo i jeho zimování.

Jak již bylo výše zmíněno, některé ze stožárů větrných elektráren se nacházejí přímo na území ptačí oblasti nebo na jejích hranicích. Vezmeme-li v úvahu, že jako území dotčené výstavbou větrných elektráren je považován okruh 500 m od stožáru větrné elektrárny (Chvojková et al. 2011, Kočvara), činí celkové území ovlivněné výstavbou větrných elektráren cca 240 ha. To představuje **1,5% rozlohy PO Novodomské rašeliniště – Kovářská**.

Umístění stožárů větrných elektráren Š1, Š2, Š3, Š4, Š6 a Š7 severovýchodně od obce Hora Sv. Šebestiána se nachází přímo na území zóny kategorie A (Bejček et al. 2007). Jedná se o území, v jehož jedné části se historicky nacházelo hromadné tokaniště (Tejrovský in verb.), které bylo využíváno ještě v 80. letech 20. století. Jeho opuštění je pravděpodobně spojeno se zlepšením podmínek vhodných pro tetřívka po rozpadu porostů zatížených imisemi a vznikem imisních holin ve vrcholových partiích Krušných hor. V současné době v souvislosti se zlepšením stavu životního prostředí dochází k odrůstání náhradních dřevin a také k opětovnému zalesňování smrkem. V důsledku těchto skutečností dojde s velkou

pravděpodobností v blízké době ke ztrátě sekundárního biotopu tetřívka obecného a jeho ústupu do vhodnějších partií. Lze tedy předpokládat opětovné využívání historických lokalit, které byly se vznikem imisních holin opuštěny. V navazujících částech ptačí oblasti je zaznamenán celoroční výskyt tetřívka obecného. Navíc se jižně od této lokality nachází přechodové rašeliniště, na které na východní straně navazují rašelinné a podmáčené smrčiny, tedy biotop pro tetřívka obecného vhodný. Výstavba větrných elektráren v této lokalitě by tak měla negativní vliv na populaci tetřívka obecného, došlo by k záboru jeho potenciálně vhodných stanovišť, k umístění stožárů do blízkosti hranic PO, kde se tetřívka celoročně vyskytuje. Z výše uvedených důvodů je předpokládán **významný negativní vliv umístění stožárů větrných elektráren Š1, Š2, Š3, Š4, Š6 a Š7 severovýchodně od obce na předmět ochrany PO tetřívka obecného.**

Umístěním stožárů VTE Š8, Š9 a Š10 do území jižně od výše zmíněných stožárů VTE lze očekávat nulový, resp. mírně negativní vliv na populaci tetřívka, pokud dojde k jeho šíření následkem ústupu vhodných lokalit při zarůstání imisních holin a k šíření do okolí jeho historického tokaniště. Toto území se nachází již mimo plochu PO Novodomské rašeliniště – Kovářská i mimo plochy kategorizace významnosti pro tetřívka dle Bejčka et al. (2007).

S přihlédnutím k principu předběžné opatrnosti je třeba z posuzované koncepce vyloučit **umístění stožárů větrných elektráren Š11, Š12, Š14, Š15, Š17 a Š18** západně od obce. Tyto stožáry se nacházejí přímo na území PO, resp. na její hranici (Š12) a navazují na ně biotopy se zaznamenaným výskytem dvou individuálně tokajících tetřívků. **Umístění stožárů větrných elektráren Š11, Š12, Š14, Š15, Š17 a Š18 bude mít významný negativní vliv na předmět ochrany PO.** Tyto plochy se nacházejí v okolí Novoveského vrchu, na který navazuje Novoveské rašeliniště s tokaništěm. V okolí Novoveského vrchu byl zaznamenán výskyt pobytočných znaků tetřívků a individuální tok dvou kohoutů (Tejrovský in verb.), tedy ve vzdálenosti menší, než kterou doporučuje metodika ČSO. Umístování stožárů větrných elektráren přímo na území ptačích oblastí je přímo v rozporu se smyslem jejich vyhlašování. Pokud máme zachovat, případně obnovit stav stanovišť evropsky významných druhů tak, jak to uvádí zákon, je nežádoucí umísťovat stavby větrných elektráren na potenciálně vhodná stanoviště tetřívka obecného a do jejich okolí a do blízkosti jeho tokaniště, ať již sloužících k hromadnému toku nebo v blízkosti území, kde dochází k toku individuálnímu, nebo která jsou tetřívky využívána mimo období toku.

Vzhledem k biologii a ekologii žluny šedé a vzhledem k charakteru jednotlivých ploch a umístění stožárů VTE v posuzované koncepci předpokládáme maximálně mírně negativní vliv na tento předmět ochrany PO.

Obecně lze konstatovat, že v případě, že dílčí záměry spadají do přílohy č.1 zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, je nutné jejich samostatné posuzování. V těchto případech je nutno záměry navrhovat variantně, včetně varianty nulové.

Plochy občanského vybavení S1, V2 a hřbitov, plochy pro bydlení S2 a V1, plochy smíšené obytné S3 a V4, plocha výroby a skladování V3 ani plochy pro dopravu Z 1-3 nacházející se mimo území EVL a PO, navazující na stávající sídlo, nebudou mít **žádný vliv** na předměty ochrany ani celistvost PO/EVL.

Významný negativní přeshraniční vliv koncepce nepředpokládáme. Nejbližší PO na území Německa je Erzgebirgskamm bei Satzung. Vzhledem k jednotlivým plochám a jejich charakteru (Jilmová) vymezeným v koncepci neočekáváme vliv na předměty ochrany tohoto chráněného území. Mírný negativní vliv by mohl být očekáván ve spojení s výstavbou stožárů větrných elektráren západně od obce, neboť u těchto stožárů byl konstatován významný negativní vliv na tetřívka obecného a vzhledem k návaznosti chráněných území obou států a vzhledem k tomu, že populace tetřívka společně vzájemně komunikují, lze očekávat maximálně mírný negativní vliv.

Hodnocení kumulativních vlivů

V okolí obce Hora Svatého Šebestiána jsou v současné době známy další projekty výstavby větrných elektráren. Současně jsou známy i další projekty výstavby větrných elektráren v PO Novodomské rašeliniště - Kovářská, na jejích hranicích a v přilehlém okolí.

Kumulace vlivů výstavby větrných elektráren bude spojena s přítomností tří stávajících větrných elektráren umístěných západně od obce Hora Sv. Šebestiána.

S dalšími kumulacemi je nutno počítat v území jihozápadně od obce Hora Sv. Šebestiána. Jedná se o rozsáhlý záměr výstavby větrné farmy Kryštofovy Hamry a větrné farmy Výsluní (Kuras 2010). V rámci tohoto záměru je navrženo 32 stožárů větrných elektráren umístěných jak přímo v území PO Novodomské rašeliniště – Kovářská, tak i na jeho hranicích a v blízkém okolí. Tyto větrné farmy navazují na stávající park větrných

elektráren Kryštofovy Hamry s počtem 21 kusů stožárů.

Dalším ze záměrů umístěným přímo na území PO Novodomské rašeliniště – Kovářská je Park VTE – lokalita Přísečnice o počtu 4 stožárů větrných elektráren (Volf 209).

Východně od obce Hora Sv. Šebestiána existuje další záměr – Větrná farma Blatno, i v tomto případě se některé stožáry VTE nacházejí na hranici PO, příp. v její blízkosti.

V severovýchodní části PO se nachází větrná farma Medvědí skála (Bejček et al. 2007 c), vlastní větrná farma je umístěná mimo území PO, některé ze stožárů leží na hranici PO a zóny A (Bejček et al. 2007b).

Při pohledu na výše zmíněné záměry dochází v současné době ke značnému okleštění území vyhlášené jako PO Novodomské rašeliniště – Kovářská jak záměry situovanými přímo do ploch PO (Přísečnice, část Kryštofovy Hamry), tak na hranice PO a hranice zóny A (Bejček et al. 2007b) (Medvědí skála, Blatno, Krystofovy Hamry a Na Výsluní). Pokud budeme brát rozmezí ovlivnění větrnými elektrárnami v okruhu 500 m (Chvojková et al. 2011, Kočvara), zasahují tak i stožáry umístěné na hranici PO do jejího území poměrně významně, v případě námi posuzované koncepce činí rozloha zasaženého území 1,5% rozlohy PO Novodomské rašeliniště – Kovářská.

Kumulace v souvislosti s vytvářením ploch pro bydlení, ploch smíšených obytných, ploch občanského vybavení a veřejného prostoru obce, ploch výroby a skladování a ploch pro dopravu nepředpokládáme.

Další kumulace vlivů představuje odrůstání dřevin na dřívějších imisních holinách a tím zmenšování biotopu, který tetřívkoví vyhovoval.

Přijetím posuzované koncepce dojde k několika střetům, především v oblasti PO Novodomské rašeliniště – Kovářská a také v EVL Novodomské a polské rašeliniště. Lze konstatovat, že kumulací dílčích záměrů (především umístěním stožárů větrných elektráren) v koncepci a v kumulaci s dalšími známými záměry budou zhoršeny vlivy hodnocené koncepce na některý z dotčených předmětů ochrany (tetřívek obecný) v posuzované PO **až na úroveň významně negativních vlivů.**

Hodnocení vlivů koncepce na celistvost lokalit

Samotné sídlo Hora Sv. Šebestiána se nachází na hranicích ptačí oblasti Novodomské rašeliniště – Kovářská a evropsky významné lokality Novodomské a polské rašeliniště. Místní části Jilmová a Pohraniční se nacházejí přímo na území PO a EVL a

navazují na zástavbu na německé straně. Sídlo Nová Ves u Křimova se rozkládá již mimo území PO i EVL. Nový územní plán by neměl narušit tradiční charakter uspořádání obce. Většina dílčích záměrů posuzované koncepce se vyskytuje mimo území EVL a PO. Na území PO zasahuje umístění stožárů větrných elektráren Š11, Š14, Š15, Š17, Š18, resp. Š12 na hranici. Lokality Jilmová, Pohraniční a plocha pro umístění vyprošťovacího vozu navazující na ČS PHM severně od jádra obce se nacházejí v EVL i PO.

Hlavní ohrožující faktor, který by mohl negativně ovlivnit celistvost ptačí a předmět ochrany ptačí oblasti, především tetřívka obecného, je výstavba větrných elektráren. Větrné elektrárny Š11, Š14, Š15, Š17 a Š18 jsou umístěny přímo na území PO, větrná elektrárna Š12 na hranici PO, další stožáry VTE Š1, Š2, Š3, Š4, Š6 a Š7 jsou umístěny v blízkosti historické lokality výskytu, konkrétně tokaniště tetřívka a v přímé návaznosti na vhodný biotop (rašeliniště, rašelinné a podmáčené smrčiny). Vzhledem k výstavbě výše zmíněných větrných elektráren by mohlo dojít k rušení tetřívka obecného na hnízdištích, tokaništích (i místech individuálního toku) a rušení v zimním období. Vzhledem k těmto skutečnostem **předpokládáme významný negativní vliv koncepce na celistvost lokality PO Novodomské rašeliniště - Kovářská a její předmět ochrany – tetřívka obecného.** Umístění stožárů větrných elektráren Š1, Š2, Š3, Š4, Š6, Š7, Š11, Š12, Š14, Š15, Š17 a Š18 na území, resp. hranice PO, resp. do území kategorie A (Bejček et al. 2007) významně narušuje naplňování cílů ochrany lokality a představuje riziko ústupu předmětu ochrany z navazujících lokalit.

Co se týká vlivů koncepce na celistvost lokalit v EVL Novodomské a polské rašeliniště, bude třeba posoudit konkrétní záměry, vzhledem k charakteru veřejného prostranství, resp. odstavné plochy však významný negativní vliv na předměty ochrany ani na celistvost EVL nyní nepředpokládáme.

5. Závěr

Jednotlivé záměry posuzované koncepce – plochy pro bydlení S2 a V1, plochy smíšené obytné S3 a V4, plochy občanského vybavení S1 a V2, plocha výroby a skladování V3 a plochy pro dopravu Z1-3 **nebudou mít negativní vliv** na předměty ochrany a celistvost EVL Novodomské a polské rašeliniště a PO Novodomské rašeliniště – Kovářská.

Záměr v podobě vybudování sjezdovky v severní části obce bude nutné znovu posoudit z hlediska vlivu na životní prostředí podle přesných parametrů záměru, stejně tak jako posouzení vlivu silničního obchvatu obce Hora Sv. Šebestiána. Obdobně i plochy

veřejného prostoru obce v místní části Jilmová a Pohraniční, resp. plochu pro vyprošťovací vůz u ČS PHM. V této fázi nebylo jednotlivé záměry možné přesně posoudit.

Umístění stožárů větrných elektráren Š1, Š2, Š3, Š4, Š6, Š7, Š11, Š12, Š14, Š15, Š17 a Š18 bude mít významný negativní vliv na předmět ochrany a celistvost PO Novodomské rašeliniště – Kovářská.

Umístění stožárů větrných elektráren Š8, Š9, Š10 bude mít nulový, max. mírně negativní vliv na předmět ochrany a celistvost PO Novodomské rašeliniště – Kovářská.

Umístění jednoho stožáru větrné elektrárny Š23 jižně od obce bude mít nulový vliv na předměty ochrany a celistvost PO Novodomské rašeliniště – Kovářská.

Posuzovaná koncepce ve své stávající podobě bude mít významný negativní vliv na předměty ochrany a celistvost PO Novodomské rašeliniště – Kovářská.

Vlastní posouzení jednotlivých konkrétních záměrů není předmětem tohoto hodnocení. V případě, že tyto záměry spadají pod zákon č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, je nutné jejich samostatné posuzování ve smyslu této právní normy. V těch případech je nutno záměry navrhovat variantně, včetně varianty nulové (tj. bez provedení záměru). V případě variantního řešení bude vybrána varianta s minimálními dopady na ŽP a ochranu veřejného zdraví.

Opatření k vyloučení či minimalizaci možných negativních vlivů na předměty ochrany ptáčích oblastí a evropsky významné lokality

1. Během realizace dílčích záměrů je nutno zabránit případnému šíření invazních druhů rostlin. Na místech, na kterých došlo k narušení povrchu půdy, a/nebo byly realizovány dílčí stavební objekty, je nutno monitorovat nástup nepůvodních druhů rostlin (neoindigenofytů) a po konzultaci s příslušným orgánem ochrany přírody (např. Krajský úřad Ústeckého kraje) nebo odbornou organizací (AOPK ČR Ústí nad Labem) přistoupit v souladu s plánem managementových opatření k jejich likvidaci. Zde se jedná především o vlčí bob mnoholistý (*Lupinus polyphyllus*) a křídlatky (*Reynoutria* sp.), které se v území již šíří, zejména v návaznosti na stávající výstavbu.

2. Při stavebních činnostech by měla být věnována maximální pozornost prevenci jakékoli havárie (např. úniku ropných látek z mechanizace).
3. Neumísťovat zařízení staveniště do EVL a PO, nevytvářet zde žádné manipulační ani skladovací plochy.
4. Dílčí záměry koncepce, které se nacházejí na území či v blízkosti PO Novodomské rašelině – Kovářská realizovat mimo hnízdní období, tedy mimo období 1.4 – 30.7.
5. Provádět i nadále pravidelný biomonitoring živých složek prostředí se zaměřením na předměty ochrany lokalit soustavy Natura 2000 s cílem vyhodnotit vliv realizovaného záměru na dané předměty ochrany (především tetřívka obecný). Proveden by měl být monitoring výskytu tetřívka obecného před a po realizaci záměru, především v souvislosti se stavbou stožárů větrných elektráren.

6. Literatura

- Anonymus (2007): Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
- Anonymus (2009): Metodika ornitologického průzkumu pro záměry výstavby větrných elektráren. Studie pro Ministerstvo životního prostředí. ČSO, Praha.
- Bejček V. et al. (2007a): Kategorizace území Krušných hor z hlediska jeho významnosti ve vztahu k výskytu tetřívka obecného. Studie. Textová část.
- Bejček V. et al. (2007b): Kategorizace území Krušných hor z hlediska jeho významnosti ve vztahu k výskytu tetřívka obecného – Ptačí oblast Novodomské rašelině – Kovářská. Soubor map.
- Guth et al. (2008): Příručka hodnocení biotopů. AOPK ČR, Praha.
- Grant M.C. et Dawson R. (2005): Black grouse habitat requirements in forested environments: implications for conservation management. Proceedings of the 3rd International Black Grouse Conference.
- Härtel et al. (2009): Mapování biotopů v České republice. Východiska, výsledky, perspektivy. AOPK ČR, Praha.
- Hora J. et al. (2002): Natura 2000 v České republice, návrh ptačích oblastí. Česká společnost ornitologická, Třeboň.
- Chvojková et al. (2009): Příručka k hodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany.
- Chvojková et Volf (2009): Aktualizace metodiky hodnocení vlivů podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Návrh.

- Chytrý M. et al. (2010): Katalog biotopů České republiky. AOPK ČR, Praha.
- Chytrý et al. (2007): Vegetace České republiky 1. Travinná a keříčková vegetace. Academia, Praha.
- Kubát et al. (2002): Klíč ke květeně České republiky. Academia, Praha.
- Kuncová et al. (1999): Chráněná území ČR I. Ústecko. AOPK ČR, Praha.
- Menclová P. (2011): Tetřívka obecná. Upolín, 12,1.
- Šimová et al. (2000): Ekologické nároky tetřívka obecného v Krušných horách a jeho management. Sborník Tetřevovití – *Tetraonidae* na přelomu tisíciletí. ČZU, Praha.
- Šťastný et al. (2006): Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001 – 2003. Adventinum, Praha.
- Tejrovský V. et al. (2009): Souhrn doporučených opatření pro Ptačí oblast Novodomské rašeliniště – Kovářská. AOPK ČR.
- Tejrovský V. (2006): Plán monitoringu. Ptačí oblast Novodomské rašeliniště – Kovářská. Metodika monitoringu ptačích oblastí.
- Tejrovský V. (2005): Obratlovci navržené přírodní rezervace „Rašeliniště Pod Jelení horou a Novoveské“ v Krušných horách. Sborník oblastního muzea v Mostě, řada přírodovědná, 27.
- Volf O. et Chvojková E. (2009): Monitoring tetřívka obecného *Tetrao tetrix* – Krušné hory 2009. AOPK ČR.
- Volf O. et Chvojková E. (2010): Monitoring tetřívka obecného *Tetrao tetrix* – Krušné hory 2010. AOPK ČR.
- Wöss M. et Zeiler H. (2003): Building projects in Black Grouse habitats – assessment guidelines. Sylvia 39, Supplement.
- Zeiler H. P. et Grünschachner-Berger V. (2009): Impact of wind power plants on black grouse, *Lyrurus tetrix* in Alpine region. Folia Zool. 58 (2).
- Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění.
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění.
- Vyhláška č. 395/1992 Sb., Provedení zákona ČNR o ochraně přírody, v platném znění.
- Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech a územně plánovací dokumentaci, v platném znění.

Dokumenty

- Bejček et al. (2007c): Farma větrných elektráren Medvědí skála. Hodnocení vlivů záměru na evropsky významné lokality a ptačí oblasti, podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.
- Bílek O. (2011): Větrná farma Hora Sv. Šebestiána a větrná farma Křimov. Expertní stanovisko autorizované osoby, rozhodčí posudek o vlivech záměru na evropsky významné lokality a ptačí oblasti.
- Bořík J. (2011): Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána. AREA group s.r.o., Plzeň.
- Komrska L. (2011): Výkres záměrů. Architektonický ateliér, Praha.
- Komrska L. (2011): Vymezení ploch s rozdílným způsobem využití. Architektonický ateliér, Praha.
- Kopečková M. (2011): Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána. Hodnocení vlivů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti jako součást posudku EIA.
- Kuras T. (2010): Větrná farma Kryštofovy Hamry a větrná farma Výsluní. Posouzení vlivu záměru na předměty ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí podle § 45i, zák. 114/1992 Sb., v platném znění.
- Kuras T. (2009): Větrná farma Křimov a větrná farma Hora Sv. Šebestiána. Posouzení vlivu záměru na předměty ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí podle § 45i, zák. 114/1992 Sb., v platném znění.
- Motl L. et Hapšťáková P. (2010): Větrná farma Hora Sv. Šebestiána a větrná farma Křimov. Dokumentace záměru stavby v rozsahu přílohy č.4 zákona č.100/2001 Sb.
- Pachner J. (2011): Návrh zadání Územního plánu Hora Svatého Šebestiána.
- Pachner J. (2012): Návrh zadání Územního plánu Hora Svatého Šebestiána. Aktualizace.
- Rimmel V. (2011): Větrná farma Hora Sv. Šebestiána a větrná farma Křimov. Posudek. Dokumentace o posuzování vlivů záměru na životní prostředí.
- Volf O. (2009): Park větrných elektráren – lokalita Přísečnice. Hodnocení vlivů záměru na lokality Natura 2000.

Přílohy

- Příloha 1 Stanovisko Krajského úřadu k návrhu zadání územního plánu
- Příloha 2 Osvědčení o odborné způsobilosti